

nr 11
(405)

listopad
2021

Indeks 330108, ISSN
0867-2024
cena 7 zł

MIESIĘCZNIK INSTRUKTORÓW ZHP
Czuwaj

zbiórka Z

temat zbiórki

nazwa tropu

sprawności

inne

zbiórka H/SH/W

temat zbiórki

sprawności

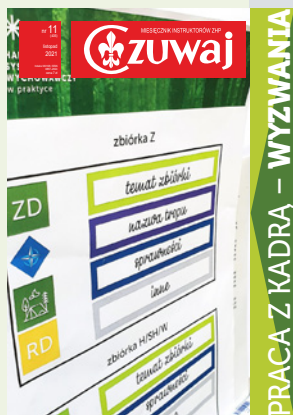
inne

PRACA Z KADRĄ – WYZZWANIA

3
BŚP 2021
ŚWIATŁO NADZIEI – to hasło tegorocznego
Betlejemskiego Świata Pokoju

4
Z ŻYCIA ZWIĄZKU
M.in. o JOTA/JOTI oraz XXVI zbiórce Rady
Naczelnej ZHP

TEMAT Z OKŁADKI

PRACA Z KADRĄ WYZWANIA

Kluczem jest efektywne kształcenie kadry

hm. Elżbieta Noga

O najważniejszych wyzwaniach, jakie czekają nas w nowym roku

By drużyny działały zgodnie z HSW

hm. Mariusz Fabiszewski

Od września 2022 r. wszystkie gromady i drużyny działają już zgodnie z nowym SIM!

Kurs Harcmistrzowski „Wigry XXI”

hm. Dorota Całka

Czar i sens, czyli słów kilka o kursie harcmistrzowskim przy piecu

W drodze do mistrzostwa cz. III

hm. Dominika Brożek, hm. Katarzyna Dulaska

...czyli dbajmy o rzeczywistość

HARP

hm. Agata Erhardt-Wojciechowska

Naukowe doskonalenie kadry ZHP

23

WAŻNE

Zjazd ZHP w maju 2022!

Decyzja Przewodniczącego ZHP o przełożeniu zjazdu oraz list tłumaczący jego intencje

26

MY W SKAUTINGU

Weź udział w Światowym

Jamboree Skautowym!

hm. Martyna Kowacka

„Draw your dream!” („Narysuj swoje marzenie!”) to temat 25 Światowego Jamboree Skautowego

28

PRACA Z KADRĄ

Gra bezinteresowności

hm. Marcin Binasiak

Słów kilka o wyróżnianiu, satysfakcjonowaniu i motywowaniu w świetle uchwały Rady Naczelnej ZHP

32

NOWE PÓŁ WIEKU

Okruchy wspomnień

hm. Adam Czetwertyński

W naszym hufcu kręć film...

ŚWIATŁO NADZIEI

Światło z Betlejem nową światu da nadzieję... – tak od lat śpiewamy w grudniu każdego roku, przekazując Betlejemskie Światło Pokoju. W kolejnych miesiącach trwania pandemii koronawirusa, w czasie, gdy wydaje się, że zaczynamy wychodzić z niej małymi krokami, po roku aktywnej służby, którą daliśmy światu, kolejnym etapem jest nieść temuż światu nadzieję.

Z Groty Narodzenia Jezusa Chrystusa w Betlejem chcemy przynieść nadzieję na Światło pełne ciepła i miłości, które ma moc rozświetlić naszą codzienność blaskiem nowości lepszego życia. Jak biblijny Abraham chcemy uwierzyć nadziei wbrew nadziei (por. Rz 4,18) i wyjść w świat, niosąc mu dar braterstwa i życzliwości. Umocnieni wielomiesięczną służbą na rzecz drugiego człowieka, pragniemy umacniać naszą wiarę na lepsze jutro, realizując znane wszystkim nam słowa założyciela skautingu, gen. Roberta Baden-Powella: **starajcie się zostawić ten świat choć trochę lepszym, niż go zastalście**. Dlatego przekazując płomień Betlejemskiego Światła Pokoju, chcemy dać wszystkim „Światło Nadziei” na:

LEPSZY ŚWIAT

Nadzieja zawiera w sobie światło mocniejsze od ciemności, jakie panują w naszych sercach, powiedział św. Jan Paweł II w polskim parlamencie 11 czerwca 1999 r. Czas pandemii życie niejednego i niejednej z nas wywrócił „do góry nogami”. Nauczyliśmy się pracować zdalnie, uczyć zdalnie i żyć zdalnie. Wielu doświadczyło bólu utraty bliskich, a jednocześnie zaczęliśmy doceniać tych, których mamy najbliżej. Betlejemski płomień przekazywany z rąk do rąk wyraża naszą nadzieję, że przyjdzie taki czas, iż będziemy mogli na nowo cieszyć się sobą, podawać sobie

ręce, wymienić uściski i zacząć budować nową rzeczywistość świata po pandemii. Świata, gdzie braterstwo, służba, pomoc – ideały tak bliskie każdemu harcerzowi i każdej harcerce – staną się fundamentem nowych relacji i zasad funkcjonowania.

LEPSZEGO JA

Niosąc innym „Światło Nadziei”, sami nie możemy i nie chcemy zostać w miejscu. Pragniemy nieustannie się rozwijać i pracować nad sobą. Chcemy kształtować swoje charaktery na podstawie harcerskich ideałów zapisanych w Prawie i Przyrzeczeniu Harcerskim. To pragnienie, wraz ze Światłem, przekazujemy dalej, by każdy potrafił stawiać sobie wymagania, nawet jeśli inni od niego tego nie wymagają (por. św. Jan Paweł II, Jasna Góra, 1983). Tylko w ten sposób jesteśmy w stanie zmienić ten nasz świat, zostawić go odrobinę lepszym.

Płomień, jego blask, jest zapowiedzią poranka. Niech tegoroczne „Światło Nadziei” doprowadzi nas do poranka nowego świata i nowego człowieka, o którym czytamy w „Księdze Jaszczurki”:

Niech zapomnienie pochłonie nasze myśli.
Niech się wszystko zakończy....
To jest potrzebne człowiekowi,
aby rane zastał go znowu na nogach, silnego,
uśmiechniętego
przed nowym pracowitym dniem.
Silnego i uśmiechniętego w obliczu świeżego poranka,
który idzie ku niemu, który mu się oddaje w swej cichej
piękności.
Silny i uśmiechnięty człowiek.

1–3 października 2021 r.

Drugim biwakiem, który odbył się w Zalesiu Górnym, zakończył się **kurs harcmistrzowski „Wigry”**, organizowany przez Centralną Szkołę Instruktorскую ZHP. Komendantką kursu była hm. Dorota Całka. Uczestniczyło w nim 19 instruktorów. W biwaku wzięli udział przewodniczący ZHP hm. Dariusz Supeł. Więcej o kursie na str. 13.

rozwój umiejętności związanych z przedsiębiorczością, zarządzaniem finansami i majątkiem oraz wymiana dobrych praktyk między środowiskami. Pierwszego dnia uczestnicy wysłuchali wystąpień wprowadzających, a następnie brali udział w wybranych przez siebie warsztatach – organizatorzy przygotowali cztery ścieżki tematyczne. Drugiego dnia chętni mogli wziąć udział w kolejnych – fakultatywnych warsztatach prowadzonych przez specjalistów. Komendantką konferencji była hm. Jolanta Kreczmańska.

której celem była wymiana doświadczeń z pracy organizacji harcerskich i skautowych w pandemii Covid-19, wypracowanie dobrych praktyk wychowawczych i metodycznych oraz inspiracja do pracy wychowawczej po pandemii. Uczestnicy mogli zapoznać się z wnioskami z raportu „Polska w pandemii”, dotyczącymi procesu wychowawczego, wzięli udział w dyskusji panelowej, wymianie doświadczeń na temat pracy wychowawczej w pandemii oraz rozmawiali o tym, co warto wziąć pod uwagę, planując proces wychowawczy. – W związku z pandemią jedno z flagowych wydarzeń WAGGGS – **seminarium Helen Storrows** poświęcone tematyce wzmacniania liderów skautowych w podejmowaniu działań

2–3 października 2021 r.

W Centrum Konferencyjnym The Hub w Warszawie odbyła się konferencja **I Forum Przedsiębiorczości**, zorganizowana przez Centralną Szkołę Instruktorскую ZHP. Celem konferencji, adresowanej do kadry zarządzającej majątkiem i finansami, było m.in. przekazanie najnowszej myśli z zakresu zarządzania,

9 października 2021 r.

– W Warszawie na żywo i równocześnie online odbyła się konferencja instruktorская **Forum o Wychowaniu Organizacji Harcerskich i Skautowych**,

25 września 2021 r. w wieku 85 lat **hm. Danuta Aszyk** – wieloletnia instruktorka Hufca Elbląg i Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej, członkini władz naczelnych ZHP. Harcerską przygodę rozpoczęła w 1947 r. Pełniła wiele funkcji w elbląskim hufcu, począwszy od komendantki szczepla w Zespole Szkół Mechanicznych, sztormana hufca, komendantki hufca (w latach 1984–1991), zastępczyni komendanta hufca i skarbniczki hufca. W Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej pełniła funkcje przewodniczącej Komisji Stopni Instruktorских i przewodniczącej Rady Chorągwi. Była też członkinią władz naczelnych – w latach 2001–2005 przewodniczącą Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP, w latach 2007–2009 członkinią Rady Naczelnej ZHP, w latach 2009–2013 wiceprzewodniczącą CKR. Ikona elbląskiego harcerstwa, wychowawczyni wielu pokoleń młodzieży. Przez ponad 30 lat pracowała jako nauczycielka w Zespole Szkół Mechanicznych. Na emeryturze prowadziła biuro rachunkowe. Jej społeczna aktywność nie ograniczała się do harcerstwa. Była prezesem oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w Elblągu, zasiadała w Radzie Elbląskich Organizacji Pozarządowych, była też działaczką PTTK, miłośniczką wędrowania, wyróżnioną tytułem Honorowego Przewodnika Turystyki Pieszej. Związana z Operacją 1001-Frombork, za co została wyróżniona tytułem Honorowego Obywatela Fromborka. Pogodna, spokojna, niezwykle pracowita i rzetelna – taka pozostanie w naszej pamięci.

Za swoją działalność na wielu polach druzna Danusia została odznaczona między innymi: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

na rzecz klimatu oraz ochrony środowiska naturalnego w tym roku zorganizowane zostały online. Oprócz głównego seminarium odbyło się, również w trybie zdalnym, dwanaście tzw. POP-UP Seminars – organizatorami jednego z nich były zespoły Głównej Kwatery: ds. WAGGGS i ds. Celów Zrównoważonego Rozwoju, a komendantką – hm. Aleksandra Berner, kierowniczka Zespołu ds. CZR. Udział w seminarium dał polskiemu uczestniczkom i uczestnikom, również dzięki spotkaniom ze skautkami z Wielkiej Brytanii i Indii, możliwość zyskania nowej perspektywy na tematy związane z kryzysem klimatycznym czy szeroko rozumianą ekologią.

– Harcerski Instytut Badawczy i Zespół ds. WAGGGS WZA zorganizował online **III konferencję z cyklu Kobieta, skautka, harcerka** pod hasłem „Kobiety – liderki zmian. Model leaderski WAGGGS w codziennej praktyce harcerskiej”.

12 października 2021 r.

Odbyły się kolejne (piąte) **warsztaty dla kadry harcerskiej pracującej poza Polską** zorganizowane przez Zespół ds. Harcerstwa Polskiego za Granicą WZA. Tym razem dotyczyły celów zrównoważonego rozwoju i prowadzone były przez kierowniczkę Zespołu ds. CZR GK ZHP hm. Aleksandrę Berner.

15–17 października 2021 r.

Trzeci weekend października jak co roku był dla harcererek i harcerzy okazją do udziału

w **JOTA-JOTI – Jamboree w Eterze i Internecie**, podczas którego skauci na całym świecie nawiązują kontakty i wykonują przygotowane przez organizatorów zadania. W tym roku hasłem spotkania było „Scouts for SDGs”, a celem – zachęcanie młodych ludzi do aktywnego przyczyniania się do osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju. Dzięki ScoutLink skauci mogli uczestniczyć na moderowanych czatach w rozmowach o działaniach na rzecz klimatu, równości płci, zdrowiu psychicznym czy budowaniu pokoju. Oficjalne światowe radiostacje skautowe nadawały z Malezji i Luksemburga, umożliwiając naukę korzystania z radiostacji amatorskich i kontaktowanie się z osobami z całego świata, a na kanałach mediów społecznościowych WOSM transmi-

4 listopada 2021 r. w wieku 72 lat **hm. Krzysztof Szuster** - instruktor Chorągwi Mazowieckiej i Głównej Kwatery ZHP. Służbę instruktorską rozpoczął jako drużynowy 1 Pułtuskiej Drużyny Żeglarskiej i członek Rady Hufca Pułtusk, a następnie kontynuował ją w Komendzie Chorągwi Mazowieckiej – był zastępcą kierownika Wydziału Organizacyjnego i kierownikiem Wydziału Akcji Letniej. Od 1975 r. pracował w Głównej Kwaterze ZHP, pełnił funkcje kierownika Wydziału Organizacyjnego oraz Wydziału Prezydialnego. Delegat na VII Zjazd ZHP w roku 1981, członek Rady Naczelnej ZHP w latach 1981–1985. Od 2003 r. działał aktywnie w Komitecie organizacyjnym Harcerskich Spotkań po Latach w Miedzeszynie. Pracę zawodową rozpoczynał jako nauczyciel w Technikum Radiowym w Pułtusku. Od 1987 r. pracował w Stowarzyszeniu Autorów ZAiKS, gdzie przez wiele lat był zastępcą dyrektora generalnego.

W pamięci przyjaciół pozostanie jako symbol wielkiego serca, pogodny i pełen życzliwości, zawsze chętny do pomocy i działania. Odnaczony Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

owane były na żywo pokazy JOTA–JOTI. Uczestnicy mieli też możliwość przygotowania wcześniej i przedstawienia międzynarodowej społeczności filmików, na których prezentowali swoje talenty.

15-17 października 2021 r.

W trybie zdalnym odbyła się **XXVI zbiórka Rady Naczelnej ZHP**. Więcej obok.

16 października 2021 r.

Wydział Wychowania Ekonomicznego GK ZHP zorganizował **konferencję harcmistrzowską pt. „TO SIĘ OPŁACA. Wychowanie Ekonomiczne w harcerstwie”**. Wydarzenie odbyło się w systemie hybrydowym – w Warszawie w siedzibie Urzędu Dzielnicy Targówek (z udziałem 20 osób) oraz online (prawie 50 osób). O konferencji pisaliśmy w poprzednim numerze „Czuwaj”.

22 listopada 2021 r.

Uroczystą galą w sali kinowej Domu Harcerza Chorągiew Gdańska podsumowała do- roczny **Plebiscyt Instruktorski „Unikatowi”**, w którym wyróżnieni zostali najlepsi instruktorzy w czterech kategoriach: „Kadra wspierająca” – zwyciężył

dh Maksym Domkowski z Hufca ZHP Starogard Gdański, „Skuteczni wychowawczo” – laureatką została hm. Aleksandra Guzik-Kobiela z Hufca ZHP Gdańsk-Śródmieście, „Sprawni w działaniu” – tytuł zdobyła phm. Wiktoria Guz z Hufca ZHP Starogard Gdański i „Odpowiedzialni społecznie” – phm. Adela Ziółkowska z Hufca ZHP Gdańsk-Wrzeszcz-Oliwa. Zwycięzcy otrzymali pamiątkowe statuetki, a wszyscy finaliści – małe diamenty do przypięcia na mundur jako symbol docenienia ich unikatowej pracy.

25th World Scout Jamboree
Polish Contingent
Korea 2023

22–24 października 2021 r.

Odbyło się **zdalne spotkanie szefów reprezentacji na 25 Światowe Jamboree Skautowe w Korei w 2023 r.** Uczestniczyła w nim komendantka reprezentacji ZHP hm. Martyna Kowacka oraz członkinie i członkowie komendy. Główną częścią spotkania była sekcja pytań i odpowiedzi, która pozwoliła zdobyć nowe informacje na temat przygoto-

wań do tego przedsięwzięcia. Więcej informacji o Jamboree i możliwości wzięcia w nim udziału na str. 26.

26 października 2021 r.

Podczas **inauguracyjnego posiedzenia Rady Działalności Pożytku Publicznego**, które odbyło się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, wicepremier i przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego prof. Piotr Gliński wręczył akty powołania do składu Rady VII kadencji. Wśród powołanych osób reprezentujących organizacje pozarządowe, związki i ich porozumienia jest przedstawiciel ZHP – członek Głównej Kwatery hm. Tomasz Kujaczyński.

27 października

– 7 listopada 2021 r.

Troje przedstawicieli ZHP – phm. Mateusz Narkiewicz z Hufca Kutno, phm. Zuzanna Lesz z Hufca Pabianice i pwd. Maria Ressel z Wrocławia – uczestniczyło w **Europejskich warsztatach skautowych The Academy** – wspólnym przedsięwzięciu regionów europejskich WOSM i WAGGGS zorganizowanym w tym roku online pod hasłem „Explore Beyond the Unknown”.

TELEFON WSPARCIA
669 116 116

XXVI zbiórka Rady Naczelnej ZHP odbyła się w dniach 15–17 października 2021 r. w trybie zdalnym. Rozpoczęła się w piątek o godz. 18.00 wspólnym spotkaniem komisji. W sobotę od godz. 9.00 do 13.00 trwała praca w komisjach, obrady plenarne z udziałem członków Głównej Kwatery i zaproszonych gości rozpoczęły się po przerwie obiadowej o godz. 14.00.

Po przyjęciu porządku obrad i protokołów z poprzednich zbiórek Rady Naczelnej, wysłuchaniu informacji Naczelnika ZHP o działaniach Głównej Kwatery oraz informacji Przewodniczącego ZHP, a także serii pytań w związku z przedstawionymi informacjami, Rada Naczelna rozpatrzyła wniosek o stwierdzenie nieważności Uchwały Rady Chorągwi Podkarpackiej i przyjęła **uchwałę nr 88 stwierdzającą nieważność Uchwały Rady Chorągwi Podkarpackiej ZHP nr 26/2021 z 30 września 2021 r. w sprawie wniosku o unieważnienie zbiórki wyborczej rejonu hufców nr 1.**

Następną przyjętą uchwałą, nad którą Rada Naczelna pracowała od dłuższego czasu, była **uchwała nr 89/XL w sprawie wyróżnień honorowych w ZHP** (więcej na temat tej uchwały w artykule na str. 28).

Kolejnym punktem obrad była ocena Głównej Kwatery za rok 2020. Wzorem lat ubiegłych przygotowane zostały i dyskutowane były oddzielnie projekty dwóch uchwał – w sprawie oceny merytorycznej i w sprawie oceny finansowej. W każdym z nich Rada Naczelna wskazała działania, które oceniła szczególnie pozytywnie, negatywnie oraz które budziły jej zastrzeżenia. Po dyskusji i pracy nad ostateczną wersją obu dokumentów Rada Naczelna przyjęła **uchwałę nr 90/XL w sprawie częściowej oceny działalności Głównej Kwatery ZHP w roku 2020** oraz **uchwałę nr 91/XL w sprawie oceny działalności Głównej Kwatery ZHP za rok 2020 w obszarze finansowym.**

Niedzielne obrady rozpoczęły się od uzupełnienia składu Głównej Kwatery ZHP. Po złożeniu rezygnacji z funkcji zastępczyni naczelnika ZHP przez hm. Małgorzatę Siedlecką Główna Kwatera zwróciła się z wnioskiem o uzupełnienie wakatu o hm. Emilię Kulczyk-Prus. Po przedstawieniu kandydatki przez naczelnika ZHP hm. Grzegorza Woźniaka Rada Naczelna w tajnym głosowaniu **wybrała hm. Emilię Kulczyk-Prus na funkcję zastępczyni naczelnika ZHP.**

Rada przyjęła też uchwałą i przedłożyła XLII Zjazdowi ZHP sprawozdanie ze swojej czteroletniej pracy – **uchwałą nr 92/XL w sprawie sprawozdania Rady Naczelnej ZHP za okres kadencji lat 2017–2021.**

Ważnym tematem było przyjęcie i skierowanie do delegatów na XLII Zjazd ZHP projektów rozwiązań wypracowanych przez Radę Naczelną w ramach realizacji uchwały XL Zjazdu ZHP nr 9 z dnia 10 grudnia 2017 r. w sprawie roli religii i rozwoju duchowego w Harcerskim Systemie Wychowawczym – **uchwałą nr 93/XL w sprawie projektu zmian w Statucie ZHP.** Rada Naczelna ZHP uznała, że każde z rozwiązań ujętych w przedkładanych projektach uchwały Zjazdu ZHP ma odpowiednie walory wychowawcze i odpowiada na potrzeby ujęte w Uchwale XL Zjazdu ZHP nr 9, ale nie zdołała wypracować rekomendacji dla żadnego z proponowanych rozwiązań, pozostawiając decyzję XLII Zjazdowi ZHP.

Podczas obrad XXVI zbiórki Rada Naczelna ZHP odniosła się też do sytuacji uchodźców na granicy z Białorusią. W **uchwale 94/XL w sprawie kryzysu humanitarnego na granicy polsko-białoruskiej** Rada Naczelna podkreśliła, że Związek Harcerstwa Polskiego jest stowarzyszeniem, któremu dobro drugiego człowieka jest szczególnie bliskie i zaapelowała do władz RP, aby w swoich działaniach służących bezpieczeństwu państwa wykazały się troską względem osób krzywdzonych przez władze innych państw, a szukających w naszym kraju schronienia (patrz październikowy numer „Czuwaj”).

Już po zakończeniu zbiórki, 30 października 2021 r., Rada Naczelna przyjęła w głosowaniu elektronicznym **uchwałę nr 95/XL w sprawie określenia wysokości podstawowej składki członkowskiej na 2022 r.**

KLUCZEM JEST EFEKTYWNE KSZTAŁCENIE KADRY

O NAJWAŻNIEJSZYCH WYZWANIACH, JAKIE CZEKAJĄ NAS W NOWYM ROKU

Kolejny rok kalendarzowy i kolejne wyzwania przed nami. O tyleż trudniejsze, bo realizowane wciąż w pandemii i z perspektywą zjazdu ZHP w maju. Zjazdu, co do którego oczekiwania są ogromne. Zjazdu, który powinien – taką przynajmniej wszyscy mamy nadzieję – odpowiedzieć na wiele kluczowych dla naszej organizacji pytań. Między innymi o to, w jakim kierunku powinien zmierzać Związek, jak powinna przez kolejne cztery lata wyglądać praca harcerska i na jakich priorytetach powinna się skupić oraz na jakim jesteśmy etapie, jeśli chodzi o realizację uchwalonej przez Zjazd w roku 2017 ośmioletniej strategii.

Strategia Związku Harcerstwa Polskiego na lata 2018–2025 wyróżnia trzy obszary, które szczególnie powinniśmy wzmocnić. To **skuteczność wychowawcza, odpowiedzialność społeczna i sprawność w działaniu**. Żadnego z tych zapisów nie da się zrealizować bez wzmocnienia szeroko pojętego kształcenia kadry, które jest kluczowym ogniwem w realizacji nie tylko strategii, ale też misji ZHP.

GŁÓWNE KIERUNKI PRACY Z KADRĄ

Najbliższe pół roku to czas szczególnie dla obszaru pracy z kadrami. Z jednej strony kontynuowane

będą pewne działania rozpoczęte w roku 2021. Z drugiej – pełną parą ruszą projekty i działania, które w tym roku dopiero zostały zasygnalizowane. Niewątpliwie najważniejszym z wyzwań, jakie stoi przed całą organizacją i jakie w gruncie rzeczy jest odpowiedzią na ową strategiczną skuteczność wychowawczą, jest **wdrożenie dwóch uchwał Rady Naczelnej: Uchwały w sprawie systemu metodycznego ZHP i Uchwały w sprawie systemu instrumentów metodycznych ZHP**.

Szczegółowo na ten temat – o ogólnopolskim programie wdrożeniowym „HSW w praktyce” oraz o dalszych planowanych działaniach pisze na następnych stronach „Czuwaj” hm. Mariusz Fabiszewski – członek zespołu tworzącego i wdrażającego program w Centralnej Szkole Instruktorskiej.

Drugim, równie istotnym kierunkiem, jest właściwe **przygotowanie kadry harcmistrzowskiej** poprzez umożliwienie jej udziału w formach adresowanych do harcmistrzów i harcmistrzyń oraz wszystkich, którzy ten stopień zdobywają – przede wszystkim na kursach harcmistrzowskich oraz konferencjach, których program nawiązuje do idei stopnia harcmistrza/harcistrzyni i stwarza przestrzeń do harcmistrzowskiego rozwoju. Jak pokazały tegoroczne kursy harcmistrzowskie „Wigry XXI” i „Na granicy” oraz duże zainteresowanie przełożonym z powodu pandemii kur-

sem „Ekspedycja”, nowe podejście do kształcenia harcymistrzowskiego, oferujące różne formy i charakter kursów przy jednoczesnym dbaniu o jakość przekazywanych na nich treści (dzięki pracy z zastępem komendantów kursów harcymistrzowskich na poziomie CSI) zdaje egzamin i z pewnością będzie w przyszłym roku udoskonalane i kontynuowane.

O tym, na co szczególnie kładziony jest nacisk przy kształceniu harcymistrzowskim i dlaczego to tak ważne, przeczytacie w artykule hm. Doroty Całki – komendantki świetnie ocenionego przez uczestników kursu „Wigry XXI”. To między innymi dzięki właściwej budowie i realizacji form adresowanych do harcymistrzów wspierać możemy nie tylko skuteczność wychowawczą harcerstwa, ale także postawy odpowiedzialności za siebie, innych i świat wokół nas.

Trzecim wyzwaniem, równie istotnym, jest **wspieranie kadry zarządzającej finansami i majątkiem**. Chęć podniesienia poziomu skuteczności harcerskiego działania wymaga od tej kadry ciągłego podnoszenia kompetencji i wiedzy, wymiany doświadczeń, szukania innowacyjnych rozwiązań. Dzięki temu budowane jest zaplecze, które pozwoli kadrze wychowawczej skutecznie realizować misję, jaką jest wspieranie zrównoważonego rozwoju zuchów i harcerzy. To wszystko było inspiracją do rozpoczęcia prac nad standardami szkoleń z zakresu właśnie skutecznego zarządzania majątkiem. Działanie to, zapoczątkowane w październiku dwiema konferencjami: I Forum Przedsiębiorczości ZHP oraz konferencją poświęconą wychowaniu ekonomicznemu, jest dziś realizowane przez zespół zadaniowy, w którego skład wchodzi przedstawiciele CSI, Wydziału Wychowania Ekonomicznego, CKR-u oraz instruktorzy zajmujący się zawodowo takimi szkoleniami. W najbliższym czasie możemy spodziewać się propozycji gotowych dokumentów oraz pilotażowych szkoleń przeprowadzonych na ich podstawie.

Wreszcie niezwykle istotne jest uspojnienie zapisów, z jakimi spotykamy się w licznych dokumentach, w tym przede wszystkim dokumentach

dotyczących pracy z kadrami. Prace nad przystosowaniem dokumentów kształceniowych do obu wspomnianych wyżej uchwał Rady Naczelnej pokazały, iż konieczne jest przyjrzenie się dotychczasowym rozwiązaniom i zadanie sobie pytania, które z nich są efektywne i odpowiadają dzisiejszej sytuacji oraz co można zrobić, by cały system właśnie na te najważniejsze współczesne wyzwania odpowiadał. Ewaluacja Systemu pracy z kadrami i na jej podstawie zaproponowanie skutecznych rozwiązań jest więc czwartym kierunkiem działań priorytetowych, jakie w najbliższym czasie, kontynuując rozpoczęte jesienią zadania „Efektywny System pracy z kadrami”, realizowane będą w obszarze pracy z kadrami. Oczywiście prace nad dokumentami nie mogą być oderwane od bieżącego wspierania działań kształceniowych. Mistrzowskie szlify dla kadry kształcącej i pracującej z kadrami będziemy prowadzić podczas form wspierających rozwój kadry kształcącej: „Złoty krąg” oraz „Forum ZOKK/Forum SOKK”.

REALIZUJĄC WSPÓLNE CELE

Wszystkie planowane na najbliższy czas działania winny zmierzać do osiągnięcia tych samych dla nas wszystkich celów, zawartych w Strategii ZHP. Planując pracę z kadrami, nacisk położymy na te formy, które cieszyły się największym uznaniem w ostatnim półroczu i które wprost realizują cele zapisane w naszej strategii. To one wyznaczają kierunki wszystkich harcerskich działań. Sytuacja związana z pandemią wymaga od nas ogromnej elastyczności w planowaniu wszelkich przedsięwzięć, tym bardziej więc kluczowym wyzwaniem wydaje się być odpowiedź na pytanie, w jaki sposób, w obliczu bardzo dynamicznych zmian, te cele skutecznie, ale też bezpiecznie i odpowiedzialnie, realizować.

HM. ELŻBIETA NOGA
CZŁONKINI GŁÓWNEJ KWATERY ZHP
ODPOWIEDZIALNA ZA PRACĘ Z KADRAMI

BY DRUŻYNY DZIAŁAŁY ZGODNIE Z HSW

Na **Harcerski System Wychowawczy** składają się:

Ideał wychowawczy – harcerski ideał wychowawczy to określony przez organizację harcerską zbiór szczegółowych celów wychowania i samorozwoju, ukierunkowanych na kształtowanie cech charakteru oraz postaw charakteryzujących świadomego i aktywnego obywatela państwa polskiego, przejawiających się w braterstwie, służbie i pracy nad sobą, a wyrażonych w formie Prawa Harcerskiego obowiązującego wszystkich członków organizacji.

Metoda harcerska – to charakterystyczny dla wszelkich ruchów harcerskich i skautowych sposób osiągania zamierzonych efektów wychowawczych i samorozwojowych. Oddziaływanie wychowawcze prowadzone zgodnie z metodą harcerską dokonuje się głównie poprzez: przykład osobisty kadry wychowawczej, stopniowanie trudności, współzawodnictwo i współdziałanie, stwarzanie warunków do nauki samodzielności i odpowiedzialności m.in. poprzez powierzanie wychowankom zadań i obdarzanie ich zaufaniem oraz działanie w małych grupach rówieśniczych, kierowanych również przez osoby niepełnoletnie.

Program działania – to zbiór przedsięwzięć i zadań, których zrealizowanie powinno skutkować osiągnięciem zamierzonych efektów prowadzących stopniowo do celów wychowania i samorozwoju określonych w ideale wychowawczym. Program powinien być dostosowany do każdej osoby podlegającej oddziaływaniu harcerskiemu i do każdego tworzonego przez te osoby środowiska.

W ostatnich latach w Związku Harcerstwa Polskiego analizowaliśmy, czy nasze drużyny i gromady działają zgodnie z Harcerskim Systemem Wychowawczym (HSW). Biorąc pod uwagę m.in. wyniki analizy i rekomendacje zawarte w Raporcie z wdrożenia i ewaluacji Strategii Rozwoju ZHP na lata 2012–2017, doszliśmy do wniosku, że istnieje konieczność skupienia uwagi na stosowaniu HSW przez kadre instruktorską i drużynowych. Zjazd ZHP w 2017 r. *dostrzegł pilną potrzebę prowadzenia działań, które doprowadzą do sytuacji, w której drużyny stosują Harcerski System Wychowawczy, wszechstronny i zrównoważony rozwój kadry instruktorskiej opiera się na systemie stopni instruktorskich, a drużynowi w dniu obejmowania funkcji są instruktorami ZHP (z Uchwały XL Zjazdu ZHP).* Uchwała Zjazdu ZHP, obszar Strategii ZHP na lata 2018–2025 „Skuteczni wychowawczo” i cel strategiczny, podkreślający konieczność doprowadzenia do sytuacji, w której „nasi drużynowi w każdym działaniu stosują harcerski system wychowawczy”, jednoznacznie wskazują, że **dla naszego ruchu nadrzędnym celem jest skuteczne wychowywanie zuchów i harcerzy zgodnie z HSW.**

Jako organizacja podjęliśmy wiele działań, aby osiągnąć stawiane przez zjazd cele. W 2021 r. zakończone zostały prace nad nowym systemem instrumentów metodycznych (SIM), które były elementem realizacji uchwały zjazdowej. W czerwcu został on przyjęty uchwałą Rady Naczelnej ZHP, która równocześnie przyjęła **pakiet zmian w systemie metodycznym ZHP.** Uchwała RN ZHP w sprawie systemu meto-

dycznego ZHP (tzw. uchwała metodyczna) m.in. modyfikuje ogólne założenia poszczególnych metodyk w kierunku wynikającym ze zmian w nowym SIM. Działania zmierzające do wdrożenia w organizacji zmian wynikających z obu uchwał Rady Naczelnej podejmuje Centralna Szkoła Instruktorska. Decyzje opisane w tych dwóch dokumentach są tak samo ważne i wdrożenie ich jest niezbędne do przybliżenia Związkowi Harcerstwa Polskiego celu, jakim jest działanie gromad i drużyn zgodnie z HSW.

Po pół roku funkcjonowania uchwał – metodycznej i SIM – widzimy, że instruktorzy skupili swoją uwagę jedynie na jednej uchwale – wprowadzającej nowy SIM, całkowicie nie zauważając uchwały wprowadzającej zmodyfikowany opis systemu metodycznego. **To niepożądana sytuacja, którą warto wspólnymi siłami zmienić.**

W uchwale metodycznej dokładnie opisane są poszczególne metodyki i działanie w nich drużyn. System instrumentów metodycznych stanowi z nią spójną całość. **Traktujmy zatem obie uchwały jako tak samo ważne i nierozzerwalne.**

HSW W PRAKTYCE

Centralna Szkoła Instruktorska przygotowała praktyczny, ogólnopolski program wdrożeniowo-kształceniowy, wdrażający decyzje zjazdów i Rady Naczelnej ZHP w sprawie systemu instrumentów metodycznych i systemu metodycznego ZHP. **Program ten nosi nazwę „HSW w praktyce” i jest zestawem warsztatów, prowadzonych finalnie dla drużynowych.** Warsztaty te (wraz z pakietem materiałów pomocniczych) przeprowadzane są kolejno na wszystkich szczeblach struktury organizacji, wspomagając umiejętności praktycznego wspierania drużynowych i u wspólniając wiedzę i doświadczenia instruktorów pracujących z kadrą. To wspólne – na każdym szczeblu organizacji – przepracowanie najważniejszych zagadnień z obu uchwał (coś w rodzaju Centralnej Akcji Szkoleniowej) wspiera jakość praktyki działania zgodnie z przyjętymi w Związku rozwiązaniami. To program, który poprzez przeżycie i „podanie dalej” ma dotrzeć do każdego drużynowego. Uzyskał bardzo wysokie oceny instruktorów z różnych środowisk, ale jego finalny efekt zależy od nas wszystkich.

Program „HSW w praktyce” był szlifowany z kadrą prawie wszystkich chorągwi od sierpnia do października 2021 r. podczas trzech biwaków: w Starej Dąbrowie, „Perkozie”

System metodyczny ZHP to kompleksowy opis sposobu pracy gromad i drużyn ZHP w zgodzie z Harcerskim Systemem Wychowawczym i w dostosowaniu do potrzeb rozwojowych członków ZHP. System metodyczny ZHP całościowo traktuje proces wychowywania młodego człowieka w ZHP od zuchado wędrownika, kładąc nacisk na płynny proces wychowawczy. Szczególnie istotne jest w nim zapewnienie ciągu wychowawczego oraz rola instruktora wychowawcy, który proces wychowania inspirować i wspierać.

Według uchwały Rady Naczelnej w sprawie systemu metodycznego ZHP:

- Program drużyny ma być atrakcyjny swoją nowością i poziomem wyzwania także dla zuchów i harcerzy będących dłużej niż dwa lata w gromadzie czy drużynie, i realizowany głównie w terenie.
- Ważnym elementem harcerskiego wychowania jest wyrazista tożsamość budowana przez harcerskie symbole i obrzędowość.
- Granice wiekowe określone dla poszczególnych grup członkowskich mają charakter orientacyjny. O momencie przejścia członka ZHP między grupami metodycznymi decydują wspólnie drużynowi prowadzący obie grupy metodyczne na podstawie osiągniętego poziomu rozwoju, biorąc pod uwagę osiągnięty poziom określony ideą stopnia.
- Zależy nam na tym, aby członkowie ZHP mieli możliwość działania w jednej gromadzie/drużynie minimum 3 lata.
- Rolą hufca jest zadbanie o ciąg wychowawczy, czyli współpracę każdej z drużyn z drużyną z niższej wiekowo i wyższej metodyki – i dotyczy to wszystkich drużyn, a nie tylko działających w szczeblach i związkach drużyn.
- To hufiec odpowiada za wsparcie, także indywidualne, każdego drużynowego. Ma mu pomóc w rozwiązywaniu sytuacji problemowych.
- Działanie drużyny w zgodzie z metodą harcerską jest uwarunkowane odpowiednią jej liczebnością, pozwalającą na pracę systemem małych grup. Optymalne jest działanie 3–5 małych grup, a gdy to się nie udaje, wskazane jest przejście do działania drużyn wielopoziomową – najlepiej zrzeszającą harcerzy i harcerzy starszych.

i Załączniku Wielkim. Podczas zajęć prowadzonych przez instruktorów CSI zostało przeszkolonych około 100 instruktorów kadry chorągwianej. Od września 2021 r. program jest wdrażany w chorągwiach, następnie przeszkolona kadra hufców, korzystając z konspektu CSI, przeprowadzi warsztaty dla swoich drużynowych.

Właśnie tak, **od poziomu centralnego, przez chorągwiany i hufcowy, program „HSW w praktyce” dociera do drużynowych.**

DLACZEGO „HSW W PRAKTYCE” TO WARTOŚCIOWY PROGRAM?

- Zapewnia uczestnikom możliwość poznania i zrozumienia zmian w systemie metodycznym ZHP i systemie instrumentów metodycznych (SIM) zgodnie z przyjętymi przez Radę Naczelną uchwałami.
- Wykorzystuje instrumenty metodyczne jako podstawę układania planu pracy zastępów, gromad i drużyn, co jest wyraźnie podkreślone w Regulaminie SIM.
- Prezentuje proces budowania programu pracy gromady/drużyny od podstaw, ale w taki sposób, aby zapewnić zgodność z systemem metodycznym ZHP, wykorzystywać SIM i skupić, już na etapie planowania, uwagę drużynowego na tym, aby jego jednostka działała zgodnie z Harcerskim Systemem Wychowawczym.
- Jest praktyczny, dzięki czemu daje duże szanse na realne wzmocnienie drużyn – rozwój praktycznych umiejętności drużynowych i wzrost ich dojrzałości instruktorskiej.
- Dzięki temu, że „HSW w praktyce” dociera do drużynowego przez strukturę od poziomu centralnego, przez chorągwiany do hufcowego, kadra odpowiadająca za wspieranie drużynowych na każdym szczeblu struktury jest przeszkolona i stanowi dla nich realne wsparcie.

CO KONKRETNIE „HSW W PRAKTYCE” DAJE DRUŻYNOWYM?

Program „HSW w praktyce” każdemu drużynowemu daje szansę na skupienie się w pracy z jednostką na celach wychowawczych. Pokazuje, jak ważne jest, by poznać każdego członka gromady czy drużyny pod kątem ideału wychowawczego, do którego wychowujemy w ZHP. Drużynowy ma szansę przeanalizować rozwój każdego swojego zucha, har-

cerki czy harcerza i zestawić zdobytą wiedzę z ideami poszczególnych gwiazdek zachowowych czy stopni harcerskich. Dzięki temu może świadomie zaplanować ich zdobywanie w roku harcerskim.

Po warsztacie „HSW w praktyce” drużynowy będzie potrafił tak zaplanować zbiórki drużyny i samodzielne zbiórki zastępów, żeby maksymalizować proces wychowawczy. Będzie umiał **wykorzystać instrumenty metodyczne, wymagania na stopnie i sprawności do tego, aby na ich podstawie przygotować program każdej zbiórki, biwaku i dowolnego innego działania w jednostce.** W trakcie warsztatu drużynowy dowie się, jak motywować swoich podopiecznych do zdobywania stopni, sprawności i innych instrumentów metodycznych.

Doświadczenie w realizacji programu pokazuje nam, że to, co dotychczas wydawało się trudne i wręcz niemożliwe, staje się dużo bardziej realne. Praktycznie budując program swojej jednostki, drużynowy podczas warsztatów „HSW w praktyce” poznają różne możliwości wzmocnienia realizacji celów wychowawczych na zbiórkach, dowiadują się, jak zadbać o wszechstronny i zrównoważony rozwój swoich podopiecznych i jak zapewnić ciąg wychowawczy. **W trakcie warsztatu położony jest nacisk na planowanie pracy gromady i drużyny w kontakcie z naturą, pracę małymi grupami i realizację celów wychowawczych.**

Opisane powyżej korzyści z programu „HSW w praktyce” dla drużynowego i kadry instruktorskiej nie są jedynie założeniami bez pokrycia. Przeprowadzone dotychczas warsztaty na poziomie centralnym i chorągwiowym, ale także pilotażowo na kursach drużynowych, potwierdzają zalety programu.

Obecnie w ZHP stopniowo szkolona jest kadra hufców i docelowo drużyny. Zespół CSI współpracuje z koordynatorami odpowiedzialnymi za wdrożenie programu w chorągwiach i udziela im wsparcia w realizacji warsztatów.

Od stycznia 2022 r. planujemy nie tylko pomoc w realizacji warsztatów w chorągwiach, które zgłaszają taką potrzebę, lecz także:

- stworzenie portalu internetowego, wspierającego kadre instruktorską i drużynowych w wykorzystaniu systemu instrumentów metodycznych,
- dodatkowe warsztaty podstawowe i uzupełniające oraz warsztaty II etapu wdrożenia,
- cykliczne zbiórki koordynatorów chorągwi,
- cykl webinarów,
- produkcję gry planszowej we współpracy z Pracownią Gier Szkoleniowych,
- udostępnienie materiałów drukowanych, zawierających finalne wersje poprawek regulaminów, które zostały niedawno przyjęte przez Radę Naczelną ZHP,
- działania wspierające wdrożenie programu na każdym szczeblu struktury.

Od września 2022 r. wszystkie gromady i drużyny działają już zgodnie z nowym SIM!

HM. MARIUSZ FABISZEWSKI

INSTRUKTOR CENTRALNEJ SZKOŁY INSTRUKTORSKIEJ
CHORĄGIEW MAZOWIECKA
HUFIEC PŁOCK IM. OBRONCÓW PŁOCKA 1920 ROKU

W artykule wykorzystałem fragmenty uchwał Zjazdu ZHP, Rady Naczelnej ZHP oraz konspektu warsztatu „HSW w praktyce”.

KURS HARCMISTRZOWSKI WIGRY XXI

CZAR I SENS, CZYLI SŁÓW KILKA O KURSIE HARCMISTRZOWSKIM PRZY PIECU

Myślałem o naszym kursie, jak wiele zmieniło w moim postrzeganiu te kilka dni przeżytych z Wami na Wigry. Z jak wielką siłą nasze słowa i czyny rosną dziś we mnie i dają oparcie w działaniu, w służbie.

Siadam do napisania tego artykułu już któryś raz. Jest druga w nocy, a ja wciąż nie mogę zebrać słów, które w niepatetyczny sposób potrafiłyby oddać to, czym chciałabym się z Wami podzielić.

Zakończył się Kurs Harcmistrzowski „Wigry XXI”. Dla mnie osobiście wielkie przeżycie i w pewien sposób spełnienie instruktorskiego marzenia, aby nad Wigry, podążając śladami Aleksandra Kamińskiego, Jana Rossmana i Władysława Ludwiga, znów zabłysła instruktorska mistrzowska myśl.

Nie da się opisać słowami tego, co zadziało się w sercach i głowach instruktorów nad Wigry – z równą siłą wśród uczestników, jak i kadry kursu, dlatego jak mantrę powtarzać trzeba za hm. Stefanem Mirowskim, że kurs trzeba przeżyć. To nie frazes. Dobry kurs dzieje się w duszach. Pewnie dlatego jeden z kursantów powiedział, że „to było doświadczenie duchowe”.

To nie pierwszy kurs harcmistrzowski, którego koncepcję tworzyłam i którego byłam komendantką. Kursy harcmistrzowskie „Cogito” prowadziłam przez pierwsze 7 lat. Byłam też twórczynią i komendantką zespołu harcmistrzowskiego przy GK ZHP, komendantką zlotów harcmistrzów, mogę więc z przekonaniem powiedzieć, że mam dość duże doświadczenie w harcmistrzowskim kształceniu. Jednak Wigry stawiają nawet przed doświadczonym instruktorem nowy poziom wyzwania. Jak sprostać legendzie? Jak sprawić, żeby

instruktorzy, którzy przychodzą na TEN właśnie kurs, poczuli tego samego ducha, ale jednak dziś, w realiach dzisiejszego świata i dzisiejszego harcerstwa. To było dla mnie i myślę, że dla całej naszej komendy, prawdziwe wyzwanie.

Kiedy przekazywałam pałeczkę koman-dancą kursów „Cogito”, napisałam podsumowujący artykuł o tym, co jest moim zdaniem ważne w budowaniu wartościowego kursu harcmistrzowskiego. To, o czym pisałam w 2015 r., jest wciąż aktualne: budowa programu kursu na podłożu treści idei stopnia i umiejętności, które powinien mieć harcmistrz; program kursu, który zawsze musi odpowiadać na bieżące sprawy dziejące się w harcerstwie, w Polsce i w świecie; kurs ma być intelektualną i rzeczywistą przygodą; trzeba zadbać, by każdy kurs odbywał się w pełnej zgodzie z metodą harcerską oraz poszerzał horyzonty przyszłego harcmistrza.

Każdego, kto chciałby zgłębić, dlaczego powyższe zasady są ważne, zachęcam do sięgnięcia do artykułu sprzed lat. Są jednak kwestie, o których wówczas nie napisałam. Nie napisałam, bo wydawały mi się oczywistością, ale dziś po latach wiem, że trzeba o nich głośno mówić i pisać, bo właśnie one czynią różnicę jakości.

KURS MUSI MIEĆ SENS

Te dni spędzone w przyrodniczo pięknym miejscu, w którym byliśmy otoczeni wspaniałymi ludźmi oraz mnogością wiedzy i pozytywnej energii, zapadły mi w pamięć. To właśnie tam ponownie w moim sercu zapaliła się isierka ruchu harcerskiego.

Kurs musi mieć sens. Musi jasną ścieżką prowadzić uczestników do celu wyznaczonego w idei stopnia harcmistrza. Dobrze zaplanowany kurs nie ma w sobie

założonej przypadkowości, ale ma wpisane życie wniesione przez rzeczywistość i ludzi, którzy go tworzą. Dobry kurs pozwala każdemu w nim uczestniczącemu przejść tę ścieżkę we własnym tempie, z możliwością własnego wewnętrznego pracowania treści i szukania własnych odpowiedzi. Razem, ale dla siebie i swojego rozwoju. Dobry kurs czerpie narastająco z dorobku poprzedników. Uczy się na wcześniejszych sukcesach i porażkach, swoich i innych instruktorów, czy to sprzed 100, czy sprzed 5 lat. Tym samym pokazuje uczestnikom, że warto sięgać do wiedzy i mądrości, która jest nam dana. Warto jej aktywnie szukać, analizować a potem szukać swoich ścieżek pójscia dalej, do przodu, w przyszłość. Dobry kurs zadaje codziennie pytania „po co” i „w jaki sposób”? Pytanie „po co” wiąże się z „w jaki sposób” i czy jest to paradygmat? Dobry kurs zadaje trudne pytania, ale w prosty sposób pozwala odnajdywać na nie odpowiedzi. Z mieszaniny wiedzy i doświadczeń pozwala uczestnikom w głębokim procesie ułożyć nową mapę rzeczywistości, o której opowiada. W końcu dobry kurs harcmistrzowski musi mieć sens, bo pozwala instruktorom często z ogromnym bagażem doświadczeń, zarówno życiowych, jak i instruktorskich, poczuć, a często również na nowo odkryć mistrzostwo harcerskiego systemu wychowawczego. Niezależnie od miejsca służby, którą pełnią i do której po kursie powrócą. Dobry kurs daje energię do tego powrotu i sprawczość czynienia zmiany tam, gdzie jest ona potrzebna, aby harcerstwo miało ten sam sens. Sens oparty na harcerskim systemie wychowawczym, czyli ideał wychowawczy zbudowany na harcerskich wartościach czerpanych z Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego, metodzie harcerskiej i mądrym programie, dzięki któremu rozkwitają nasze zuchy, harcerki i harcerze.

ZOBACZ CZŁOWIEKA

Ten kurs pokazał mi tę lepszą stronę harcerstwa, po nim znów uwierzyłam, że warto i że to, co robię, jest potrzebne. Zainspirowały mnie szczególnie rozmowy indywidualne z członkami komendy kursu, po których mogłam wprowadzić wartościowe zmiany do mojego życia.(...) Po tym kursie mam dużo nowej motywacji do działania i naprawdę wierzę, że dzięki pracy nad sobą mam szansę stać się prawdziwą harcmistrzynią.

Dobry kurs to kadra, która widzi człowieka. Każdego. Indywidualnie. To przestrzeń, którą tworzymy dla pojedynczego uczestnika, aby dostał od nas na kursie to, czego naprawdę potrzebuje. Zarówno to, o czym wie, że chciałby się dowiedzieć, poznać, i co często sam komunikuje jeszcze przed kursem, jak i to, a powiedziałabym, że szczególnie to, o czym jeszcze nie wie, że jest mu potrzebne do dalszego rozwoju. Kadra kursu

musi dostrzec i zrozumieć te potrzeby w lot. To zaledwie kilka dni, kiedy mamy szansę na nie odpowiedzieć. Słowem, działaniem, wyzwaniem. Chwila, która pozwala dostrzec i uwewnętrznić potrzebę zmiany, odważnego kroku do przodu. To jedna z najważniejszych spraw, jakiej dotyczy kurs. To ona pozwala praktycznie poczuć instruktorom, czym tak w głębi jest harcerstwo. Grą o zmianę młodego człowieka, grą z nim samym. Z każdym indywidualnie. Rozpaleniem w sercu i głowie potrzeby bycia lepszym. Nie lepszym od innych. Lepszym od tej wersji siebie, którą znamy i do której jesteśmy przyzwyczajeni, którą często zwyczajnie lubimy lub po latach zaakceptowaliśmy. Dobry kurs, jak powiedział jeden z kursantów, „musi budować”. Pozwala instruktorom rozpalic tę iskrę w sobie, aby ponieśli ją dalej.

DOBRY KURS MA SZCZEGÓLNY CZAR

Powrót myślami do kursu nad Wigrami jest dla mnie bardzo przyjemny. Przyznaję, że często do niego wracam, nie tylko w kontekście harcerskim, ale trochę jakby do „mystycznego” przeżycia. Świadomość miejsca, świadomość niegdysiejszych instruktorów, którzy przemierzali ścieżkę wigierskich kursów, przyroda, nasze wspólne towarzystwo i ogień w kuchni zrobili swoje...

Często słysząc, że na kursie ważne jest, żeby stworzyć dobrą atmosferę. Zgadzam się, że to bardzo ważne. Jednak przy kursie mistrzowskim pokuszę się o coś więcej. Słowo czar wydaje się adekwatne. Czar tworzy swoistą miksturę uroku, pokusy i magii, którą trudno zrozumieć, ale łatwo poczuć. Pozwala uczestnikom otworzyć się, zyskać zaufanie do siebie wzajemnie, wejść w świat, który wspólnie podczas kursu stworzymy. Bo z sensem zaplanowany kurs pozwala wszystkim uczestnikom ten czar poczuć i uznać za własny. Podczas wigierskiej przygody garściami czerpaliśmy z wyjątkowej przyrody, puszczańskiego stylu wspólnego bytowania, wigierskich doświadczeń kursowych. To wszystko razem budowało czar kursu. Naturalnym sercem tegorocznych „Wigier” jednak stał się piec i nieustająco palący się w nim żywy ogień. Miejsce, które otwierało nasze serca i głowy. Miejsce, w którym pracowaliśmy dla wspólnego dobra i w którym wykuwały się myśli i przyjaźnie. Był jak towarzyszący nam żywy symbol dobra, walczącego z niemal nieustająco towarzyszącym nam deszczem. Symbol tego, że to, co się na kursie dzieje, jest ważniejsze od starającej się poddać nas próbie naturze, której byliśmy tylko gośćmi. Symbol tego, że dobry kurs jest zaplanowany w każdym szczegółzie, ale naturalnie wtapia się w życie, które wspólnie smakujemy. Prawdziwy czar.

KURS NA PIĄTKĘ

Dziękując za oddanie serca, aby z wigierskiej ziemi rozeszli się instruktorzy, którzy będą siać, będą zbierać te nasionka, które nam podarowaliście. Już niebawem w kilku hufcach będzie czerwono pod krzyżami harcerskimi.

Jak pisałam wyżej, dobry kurs czerpie z doświadczeń. Czerpaliśmy więc z doświadczeń własnych i wielu poprzedników, w tym oczywiście szczególnie Wigierczyków. Z radością przyjęliśmy oceny naszych kursantów, zarówno te w kręgu na koniec kursu, w którym nie zabrakło łez, wzruszeń i głębokich emocji, te w listach, których fragmentami się z Wami podzieliłam, jak i te zawarte w ankietach oceniających. Średnia ocen zadowolenia uczestników z kursu to 4,95. To dla nas jako komendy ogromna radość i satysfakcja. Jak jednak mówią słowa pewnej harcerskiej pastorałki, „to jest droga moja nieskończona, w której o ideał walczę”. Jeżeli będzie nam dane poprowadzenie kolejnego kursu „Wigry XXI”, będziemy walczyć o 5,00.

HM. DOROTA CAŁKA

WICEPRZEWODNICZĄCA ZHP
KOMENDANTKA KURSU HM. „WIGRY XXI”

Cytaty pochodzą z listów uczestników do komendy kursu.

W DRODZE DO MISTRZOSTWA

9 października 2021 r. w Harcerskim Ośrodku Wypoczynkowym w Smerzynie odbyła się konferencja harcmistrzowska **W drodze do mistrzostwa cz. III – Dbajmy o rzeczywistość**, zorganizowana przez Szkołę Instruktorczą Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej „QUERCUS”. Wydarzenie odbyło się w kameralnym gronie, co sprzyjało bezpośrednim kontaktom i wymianie myśli podczas dyskusji. Uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w prelekcjach i warsztatach o tematyce harcerskiej (i nie tylko) a także pracować nad propozycjami uchwał zjazdowych.

Inspiracją przy wyborze myśli przewodniej „Dbajmy o rzeczywistość” była sytuacja związana z izolacją społeczną w wyniku pandemii, która zaskoczyła nas wszystkich, i to, jak sobie z tą izolacją próbowaliśmy i próbujemy poradzić. Istotne okazało się też, że pomimo trudności, w jakich się znalazła cała społeczność, nasza organizacja nie skupiła się tylko na aspektach tu i teraz, tylko wciąż podejmuje kroki zmierzające do rozwoju, proponując nowe

formy działania, wzbogacając koncepcję organizacji zbiorów, w tym zbiorów zastępów.

Program konferencji został podzielony na trzy moduły. Dobrane przez nas zagadnienia stawiają w centrum zdarzeń instruktora dbającego o własny komfort (**moduł I – Wellbeing**). Dzięki podążaniu za bieżącymi zmianami w organizacji i aktywnemu współuczestniczeniu w nich wychowujemy osobę, która chce kreować zmiany w Związku (**moduł II – Kreator rzeczywistości**), jest wrażliwa na otaczający świat, jego problemy i podejmuje działania w tym kierunku (**moduł III – Globalne wyzwania**).

Konferencję otworzyło wystąpienie mgr Emilii Rona-Biały „O dobrostanie człowieka” (moduł I – Wellbeing), a temat był kontynuowany w trakcie wspólnego warsztatu. W czasie spotkania z ekspertem – psychologiem uczestnicy poznali mechanizm wpływu reakcji stresowej na ośrodkowy układ nerwowy człowieka. Dowiedzieli się, jakie reakcje naszego mózgu oraz całego organizmu są nawykowe, a także

podjęli próbę odnalezienia swojego nawykowego stylu reagowania na trudne sytuacje. Omówili też strategie radzenia sobie ze stresem. W pełnieniu funkcji instruktorskich ważna jest świadomość własnych stanów emocjonalnych, jak również umiejętność zarządzania stresem. Dlatego też podczas części warsztatowej była okazja do przećwiczenia wybranych technik relaksacyjno-medytacyjnych, które może uda się zastosować w przyszłości, aby efektywnie odpoczywać i zadbać o swój dobrostan psychofizyczny.

Następnie każdy z uczestników pogłębił swoją wiedzę z jednego z trzech tematów ramach warsztatów: „SWA, czyli Odnaka Skautów Świata”, „Co oferuje program DOBRZE BYĆ SOBĄ” i „O seminarium JULIETTE LAW słów kilka”. Wymienione trzy warsztaty przeprowadzili hm. Maciej Czechowski, hm. Aleksandra Trędewicz i pwd. Dominika Duszyńska. Uczestnictwo w warsztatach stanowiło ofertę, której zadaniem było zachęcenie uczestników do realizacji wybranych programów w swoich środowiskach.

Moduł II – Kreator rzeczywistości dotyczył **zmian w naszej organizacji związanych z reformą Systemu Instrumentów Metodycznych**, jak również **ze zbliżającym się Zjazdem ZHP**. Główną myślą wystąpienia hm. Lucyny Czechowskiej było przekonanie, że każda duża zmiana w organizacji pozarządowej wymaga podejścia systemowego, co oznacza, że musi być zaplanowana w sposób uwzględniający funkcjonowanie danej organizacji i jej kluczowych decydentów. Dlatego w organizacji takiej jak ZHP szczególnie istotne jest przeprowadzenie szerekich i uczciwych konsultacji, aby jak największe grono czuło się współautorem finalnej wersji projektu. Warto również zadbać o stworzenie warunków, w których każda opinia będzie brana pod uwagę. W ramach tego modułu zostały przeprowadzone dyskusje stolikowe, podczas których uczestnicy w trzech grupach dyskutowali o statucie naszej organizacji, o Strategii ZHP i o specjalnościach. Na podstawie wniosków z dyskusji przygotowano trzy propozycje uchwał zjazdowych.

Poza czynnym udziałem w dyskusjach oraz pracy w grupach uczestnicy w ramach zadania przedkonferencyjnego mieli za zadanie przesłać **zdjęcia przedstawiające ich służbę odpowiadającą na codzienne problemy drugiego człowieka, środowiska lub też wspólnoty lokalnej oraz wybraną formę odpoczynku**. Z otrzymanych fotografii przygotowano plakaty tematyczne „Ja na służbie” oraz „Tak odpoczywam”, które były dopełnieniem modułu II i III. Wszyscy mieli

możliwość zapoznania się z treścią plakatów podczas przerwy. Spotkały się one z bardzo życzliwym przyjęciem i wywołały sporo pozytywnych emocji, więc obecnie stanowią pamiątkę przywołującą wspomnienia naszego instruktorskiego spotkania, ponieważ każdy z uczestników otrzymał plakaty w formie elektronicznej.

Dalszą część konferencji wypełniły **„warsztaty bliżej natury” w grupach – poświęcone kuchni regionalnej** z Krzysztofem Leśniewskim i **bushcraftowi** z hm. Martą Borkowską. Warsztaty kulinarne były okazją do poznania kuchni pałuckiej, czyli mającej swe korzenie w miejscu, gdzie odbywała się konferencja. Z jednej strony uczestnicy mogli sami wykonać np. musztardę wg zaproponowanego przepisu, z drugiej zaś – poznać ciekawego człowieka, autora, pasjonata zgłębiającego historię kulinarną regionu. Natomiast warsztat bushcraftowy stanowił akcent życia puszczańskiego i wskazywał proste techniki, które pomogą przetrwać w lesie przy wykorzystaniu minimum sprzętu i narzędzi, ponieważ wiele potrzebnych narzędzi można znaleźć lub wykonać z tego, co nam oferuje przyroda.

Oba warsztaty wpisują się w część modułu III – Globalne wyzwania. Mamy poczucie, że jako organizacja możemy dać przykład działań w wielu kwestiach, m.in. stosując wprowadzoną 30 maja 2020 r. Politykę środowiskową w ZHP. Wątek był kontynuowany w trakcie **prelekcji nt. kryzysu klimatycznego**, przygotowanej

przez phm. Adriannę Błazek. Wystąpienie uświadomiło uczestnikom, że jesteśmy w decydującym momencie, jeśli chodzi o zmianę klimatu, że nie możemy tego procesu zatrzymać, ale mamy wpływ na to, jak bardzo destrukcyjne będą skutki działań człowieka. Od kilku dekad na naszej planecie jest coraz cieplej, ale kryzys klimatyczny to znacznie więcej niż wyższe temperatury. Harcerstwo stwarza nam wiele możliwości działania na rzecz klimatu i w tym punkcie prowadząca położyła nacisk na potrzebę działań systemowych, potrzebę edukacji i obywatelskiego współdziałania, aby przezwyciężyć ten kryzys. Na tyle, na ile jesteśmy w stanie, powinniśmy w tej sferze nie tylko mobilizować się, ale już zdecydowanie działać.

Na zakończenie całodziennego spotkania uczestnicy wysłuchali przesłania w formie filmów odnoszących się do tematu konferencji skierowanych przez zaproszonych gości specjalnie na okoliczność wydarzenia. Wśród nich znaleźli się: Fundacja Orla Straż, aktor Maciej Stuhr, zdobywca Mount Everestu Piotr Cieszewski oraz przedstawicielka środowiska skautowego z Grecji. Filmy stanowiły kolejną inspirację do naszego instruktorskiego działania, aby rozejrzeć się, zacząć zmiany od siebie tu i teraz, **być czujnym i wrażliwym w dbaniu o naszą wspólną rzeczywistość**.

HM. DOMINIKA BROŻEK
HM. KATARZYNA DULSKA
S.I. „QUERCUS”

HARP

CZYLI NAUKOWE DOSKONALENIE KADRY ZHP

W 2018 r. Związek Harcerstwa Polskiego i Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie podjęły współpracę, w efekcie czego od roku 2019 ruszył wspólny projekt szkoleniowy o szczególnym dualnym charakterze.

HARP (Harcerska Akademia Rozwoju Pedagogicznego) to kształcenie drużynowych i instruktorów ZHP na poziomie akademickim przy wykorzystaniu wiedzy i umiejętności pracowników naukowo-dydaktycznych APS, a także doświadczonych instruktorów ZHP. Projekt dał niepowtarzalną możliwość zdobycia przez kadrę ZHP profesjonalnej wiedzy pedagogiczno-psychologicznej, a także wsparł ją w rzeczywistych działaniach wychowawczych i w pracy z kadrą. Przez ponad dwa lata w ośmiu różnych modułach szkoleniowych (każdy składał się z 3 weekendów po 16 godzin) wzięło udział ponad 400 drużynowych i instruktorów ZHP z całej Polski. Każdy uczestnik HARP uczestniczył w praktykach w środowisku lokalnym, upowszechniając wiedzę zdobytą podczas szkolenia. Myślę, że warto przybliżyć zakres treści poszczególnych modułów.

Projekt HARP kończy się już w tym roku, ale zajęcia zaplanowane są do marca 2022 r.

DRUŻYNOWY LEVELUP – TECHNIKI (JESIEŃ 2019)

KOMUNIKACJA BEZ PORAŻEK (APS) – pogłębiony warsztat o komunikacji międzyludzkiej z elementami „Komunikacji bez przemocy” (NVC), czyli o budowaniu wspierających relacji. FORMY PRACY W SŁUŻBIE METODY HARCERSKIEJ (ZHP) – zajęcia o wykorzystywaniu najróżniejszych form, tak aby zainteresować młodych ludzi tematem, wciągnąć ich i odpowiednio odnieść się do potrzeb wynikających z grupy wiekowej wychowanków. TRENING KREATYWNOSCI Z ELEMENTAMI METOD TWÓRCZEGO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW (APS) – przygotowanie kreatywnych drużynowych, którzy będą umieli rozwijać pomysłowość, innowacyjność oraz oryginalność myślenia swoich podopiecznych. MYŚLENIE WIZUALNE (ZHP) – dlaczego zapis graficzny sprawia, że lepiej zapamiętujemy, a przekaz jest bardziej atrakcyjny i lepiej go rozumiemy. Myślenie wizualne wspiera ucze-

nie się i może wspierać działania wychowawcze. DYSCYPLINA W SŁUŻBIE EFEKTYWNEGO (WSPÓŁ)DZIAŁANIA (APS) – różne podejścia do dyscypliny w pracy z grupą (ze szczególnym uwzględnieniem pozytywnej dyscypliny wg J. Nelsen). Jak można zapobiegać niepożądanym zachowaniom podopiecznych i jak reagować w przypadku ich pojawienia się. KOMUNIKACJA ONLINE W ORGANIZACJI WYCHOWAWCZEJ (ZHP) – czyli jak rozmawiać przez komunikatory oraz media społecznościowe, jak pisać, żeby być zrozumianym. Z perspektywy czasu okazało się, że zajęcia te były swoistym przygotowaniem do działań wychowawczych w czasie pandemii.

Opinia uczestniczki szkolenia:

Szkolenie pełne naukowego podejścia do procesu wychowania, którego gdzieś kiedyś zabrakło mi na początku mojej ścieżki instruktorskiej. Patrząc przez pryzmat zdobytej wiedzy, można dostrzec, ile rzeczy powinno było wyglądać inaczej w naszej pracy. Jednak nie jest to przygnębiające spojrzenie, ponieważ HARP bardzo motywuje mnie do działania i sprawia, że chcę to wszystko zmienić, poprawić, przetestować w swoim środowisku. Bardzo wartościowe doświadczenie.

DRUŻYNOWY LEVELUP – ŚWIADOMOŚĆ (WIOSNA 2021)

JAK ŻYĆ I NIE WPAŚĆ W SPIRALĘ ZAGROŻEŃ CYBERPRZESTRZENI (APS) – jak współczesne media cyfrowe

oddziałują na dzieci i młodzież w obszarze zdrowia fizycznego i psychicznego? Jakie konsekwencje dla rozwoju poznawczego, emocjonalnego i moralnego pociąga za sobą nadużywanie mediów cyfrowych? Jakie działania może podjąć instruktor/wychowawca, aby media cyfrowe wspierały rozwój harcerzek i harcerzy? MIĘDZYKULTUROWO W PRACY Z GRUPĄ (APS) – przygotowanie drużynowych do pracy w środowisku wielokulturowym. Szczególnie podkreślone zostały kwestie związane z komunikacją i współpracą oraz rozwiązywaniem konfliktów wynikających z innych kodów kulturowych. JAK PRACOWAĆ Z DZIECKIEM „TRUDNYM” (APS) – specjalne potrzeby edukacyjne (SPE), zachowania trudne, zaburzenia zachowania, ADHD, zaburzenia emocjonalne (lęk, fobia społeczna, depresja), sytuacja dzieci i młodzieży z rodzin nienormalnych. W trakcie szkolenia zostało przedstawione, jak sobie z nimi radzić i gdzie szukać profesjonalnego wsparcia. SYTUACJE INTYMNE W PRACY WYCHOWAWCZEJ (ZHP) – warsztat przygotował instruktorów do podejmowania tematyki intymności, poszanowania godności i rozwoju seksualnego dzieci i młodzieży w codziennej pracy wychowawczej w gromadzie/drużynie. Było o etyce instruktorskiej, o „Kodeksie dobrych zachowań” i „Kodeksie instruktorskim”. DOBRZE BYĆ SOBĄ (ZHP) – rozwijanie poczucia własnej wartości, pewności siebie oraz akceptacji i sposobu postrzegania siebie i innych – wśród kadry, jak i zuchów oraz harcerzy. Przedstawiono narzędzia i propozycje spotkań z wychowankami. SYSTEM POZYTYWNYCH I NEGATYWNYCH KONSEKWENCJI (ZHP) – dlaczego w procesie wychowania nie należy już w naszej organizacji stosować systemu kar i nagród, dlaczego mówimy o naturalnych konsekwencjach. Wzmocniono instruktorskie kompetencje społeczne w celu budowania pozytywnych relacji z innymi.

Opinia uczestniczki szkolenia:

Świetna atmosfera i masa wiedzy do przyswojenia! Jako drużynowa czuję ogromny progres pod kątem wzrostu mojej świadomości w pracy harcerskiej i nową motywację do pracy :)

NAMIESTNIK LEVELUP (JESIEŃ 2020/ZIMA 2021)

WSPÓŁCZESNE KIERUNKI PEDAGOGICZNE (APS) – orientacja mnogości sposobów myślenia o wychowaniu, będącego podstawą refleksyjnej praktyki w pracy z dziećmi i młodzieżą. Uczestnicy poddali dyskusji zaprezentowane kierunki i omówili ich znaczenie dla praktyki w organizacji harcerskiej. HUMANISTYCZNE INSPIRACJE PEDAGOGICZNE (APS) – samorealizacja – czym jest i kiedy staje się naszym udziałem; wychowanie bez porażek – na czym polega i kiedy je stosować; porozumienie bez przemocy – jak je rozumieć i czy można je realizować w pracy wychowawczej. WYCHOWANIE W OPARCIU O KONSEKWENCJE NATURALNE A SYSTEM KAR I NAGRÓD (APS) – szkolenie stało się okazją do praktycznego poszerzenia wiedzy z zakresu współczesnej pedagogiki humanistycznej, poszukującej innowacyjnych i alternatywnych rozwiązań prowadzenia procesu wychowania. Uczestnicy zostali przygotowani do zastąpienia dotychczasowych form dyscyplinujących „metodą” naturalnych konsekwencji. TWORZENIE WSPÓLNOTY KLUCZEM DO PRACY Z KADRĄ DRUŻYN W NAMIESTNICTWIE I HUFCE (ZHP) – zostało pokazane, jak tworzyć wspólnoty instruktorskie w namiestnictwach i jak podtrzymywać je w działaniu, a także jak doskonalić kadrę, by coraz lepiej kierowała pracą wychowawczą w drużynach. PROGRAM WYCHOWAWCZY JEDNOSTEK – OD INSPIRACJI DO EWALUACJI (ZHP) – nauka rozpoznawania potrzeb swoich podopiecznych. Jak stała ewaluacja programu i ciągle jego doskonalenie mogą być odpowiedzią na nowe wyzwania dzisiejszego świata. WSZECHSTRONNE WSPARCIE DRUŻYNOWYCH ISTOTĄ PRACY NAMIESTNIKA (ZHP) – czyli jak wykorzystać metodę harcerską do pracy z kadrą. Jak diagnozować pracę drużyn i pomagać drużynowym w jej ulepszeniu.

Opinia uczestniczki szkolenia:

Często nie zdajemy sobie sprawy, jak wiele w instruktorskiej działalności czerpiemy z nurtów pedagogicznych. Nie bójmy się używać sformułowania „wychowujemy”, bo właśnie taka jest misja i tym się zajmujemy. Większość z nas robi to podświadomie, stosując metody wychowawcze i nie mając o tym pojęcia. Podczas warsztatów mamy szansę nabyć taką wiedzę, która pozwoli nam na robienie tego ze świadomością i większą efektywnością.

KSZTAŁCENIOWIEC LEVELUP (JESIEŃ 2021)

METODA HARCERSKA W PRACY KSZTAŁCENIOWCA (ZHP) – szkolenie sięgnęło do podstaw neurodydaktyki, wskazując na naukowe dowody skuteczności uczenia metodą harcerską, pozwoliło rozszerzyć wiedzę i umiejętności w zakresie efektywnego kształcenia. INDYWIDUALNOŚĆ NA KURSIE (ZHP) – uczestnicy zostali zapoznani z podstawami psychologii różnic indywidualnych i dowiedzieli się, jak pracować z kursantami, w tym jak wyznaczać cele wspierające rozwój osobisty. KSZTAŁCENIOWE FORMY PRACY W SŁUŻBIE METODY HARCERSKIEJ (ZHP) – przedstawione i przetestowane zostały formy pracy zgodne z metodą harcerską. Nauka świadomego dobierania formy do celów, by „forma była treścią”. DYDAKTYKA DLA PRAKTYKA (APS) – poszerzenie wiedzy uczestników na temat podstaw działań dydaktycznych uczącego – powiązane z nabywaniem i doskonaleniem umiejętności dydaktycznych oraz kształtowaniem postawy refleksyjnego, a zarazem krytycznego osądu projektowanych i stosowanych rozwiązań dydaktycznych. JAK MÓWIĆ DO GRUPY, CZYLI EMISJA GŁOSU DLA POCZATKUJĄCYCH (APS) – utrwalenie podstawowej wiedzy i umiejętności dotyczących prawideł świadomego używania głosu. O PROCESIE GRUPOWYM I ROLACH W GRUPIE (APS) – zapoznanie się z rolami grupowymi. Poznanie elementów sprzyjających budowaniu zespołu, który działa efektywnie na zasadach współpracy, a także sposobów radzenia sobie z trudnymi uczestnikami i trudnymi sytuacjami w grupie.

Opinia uczestniczki szkolenia:

Dzięki HARP poznałam wielu wspaniałych instruktorów z całej Polski – niesamowita wymiana doświadczeń, pasjonatów kształcenia jak ja! :) Atmosfera panująca podczas każdego weekendu nie do podrobienia – każdy z organizatorów i prowadzących zajęcia dbał o zrealizowanie różnych potrzeb uczestników. Dzięki temu nic nie stało na przeszkodzie, aby chłonąć wiedzę. Bardzo cieszę się z ilości pomysłów do wykorzystania w moim harcerskim środowisku, które urodziły się w trakcie wielu zajęć.

PRACA Z KADRA LEVELUP (LATO 2021 I JESIEŃ/ZIMA 2021)

KOMUNIKACJA JAKO KLUCZ DO SAMOROZWOJU I BUDOWANIA RELACJI (APS) – psychologiczne i pedagogiczne koncepcje humanistyczne inspirujące do wnikliwego rozumienia komunikacyjnej natury człowieka, czyli jak rozma-

wiać ze sobą, z bliskimi, ze współpracownikami? O czym mówić? O co i jak prosić? Jak wyrażać siebie? POROZUMIENIE BEZ PRZEMOCY – WARSZTAT NVC (ZHP) – podstawowa wiedza i umiejętności z zakresu metody komunikacji opartej na czterech krokach Marshalla Rosenberga. KULTURA ORGANIZACYJNA – KIJ I MARCHEWKA CZY GRA W KOLORY? (APS) – wprowadzenie w tematykę kultury organizacyjnej – poznanie elementów kultury organizacji, klimatu organizacji, aspektów kultury organizacji związanych z innowacyjnością i zarządzaniem jakością, wybranymi koncepcjami zarządzania oraz narzędzi diagnozowania kultury organizacji. KULTURA ORGANIZACYJNA W ZHP (ZHP) – nowoczesne koncepcje wysoce efektywnych organizacji i zespołów na bazie kultury organizacyjnej. ZARZĄDZANIE PRZEZ WARTOŚCI (ZHP) – zarządzanie przez wartości, czyli filozofia działania i współpracy z ludźmi. To tworzenie przestrzeni, w której ważna jest komunikacja, emocje, postawy i wartości. JAK BUDOWAĆ ZWINNE ZESPOŁY (APS) – warsztat umiejętności i technik budowania i zarządzania tzw. zwinnymi zespołami budowanymi na podstawie współpracy twórczych, wzajemnie inspirujących się i kreatywnie współpracujących osób. Warsztat umożliwił także wypracowanie indywidualnego stylu przywództwa opartego na zwinnych metodykach zarządzania i technikach coachingowych.

Opinia uczestniczki szkolenia:

Zajęcia zrobiły na mnie ogromne wrażenie. Świadomość tego, co zachodzi we mnie, i jak to wpływa na budowanie relacji, była dla mnie nieco jak olśnienie. To, jakie znaczenie mają słowa i sposób, w jaki są wypowiedziane, jak są kluczowe we współpracy z ludźmi, jak bardzo wpływają na budowanie wspólnoty w naszej organizacji.

WADEMEKUM INSTRUKTORA NIEPRZETARTEGO SZLAKU (ZIMA/WIOSNA 2020 I JESIEŃ/ZIMA 2021)

O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W INNY SPOSÓB (APS) – psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w zmieniającej się rzeczywistości oraz sposoby poznania niepełnosprawności przez próbę zrozumienia społecznych skutków doświadczania niepełnosprawności. TRENING ZASTĘPOWANIA AGRESJI Z ELEMENTAMI TRENINGU UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH (APS) – założenia teoretyczne treningu zastępowania agresji (TZA) i treningu umiejętności społecznych (TUS) wg A. Goldsteina, fundament aksjologiczny TZA i TUS, różnice pomiędzy psychoterapią, socjoterapią i TZA. CO INSTRUKTOR NIEPRZETARTEGO SZLAKU WIEDZIEĆ POWINIEN O SYTUACJI PRAWNEJ HARCEREK I HARCERZY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (APS) – kompendium wiedzy na temat statusu prawnego osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem rozwiązań międzynarodowych. PSYCHOLOGIA ROZWOJOWA DZIECI I MŁODZIEŻY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (ZHP) – prześledzenie kolejnych okresów rozwojowych i odniesienie ich do pracy w poszczególnych pionach metodycznych. Mechanizmy mogących pojawiać się dysfunkcji i niepełnosprawności wpływających na codzienne funkcjonowanie dzieci. WYKORZYSTANIE METODY HARCERSKIEJ W PROCESIE REWALIDACJI DZIECI I MŁODZIEŻY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (ZHP) – uczestnicy i prowadzący, dzieląc się swoimi doświadczeniami, wiedzą oraz umiejętnościami, ugruntowali wiedzę zdobytą w HARP i odnieśli ją do pracy w jednostkach NS.

Opinia uczestniczki szkolenia:

Prowadzenie zajęć na wysokim poziomie merytorycznym, poparte głęboką wiedzą oraz doświadczeniem. Polecam każdemu instruktorowi udział w HARP-ie ze względu na możliwość rozwoju osobistego.

INSTRUKTOR – MISTRZ PROJEKTU (WIOSNA 2021)

ZAPLANUJ ZMIANĘ – O PROJEKTACH I ICH PLANOWANIU (APS) – metoda projektu jako aktywizująca strategia dydaktyczna, typy i rodzaje projektów, rola instruktora, opiekuna, koordynatora w pracy z grupą metodą projektową, etapy pracy w metodzie projektu oraz zarządzanie projektem. METODA PROJEKTU – PRAKTYKA REALIZACJI (APS) – specyfika etapu wdrożeniowego projektu, tj. jego realizacji, organizowania współpracy ze środowiskiem lokalnym w projekcie, mo-

tywowania i zarządzania komunikacją w zespołach projektowych. EWALUACJA – DROGA DO DOSKONALENIA W HARCERSKIEJ PRACY (APS) – zasady, metody i narzędzia dokonywania ewaluacji projektów i innych działań harcerskich, głównie w odniesieniu do praktyki. PLANOWANIE DZIAŁANIA WYCHOWAWCZEGO W ZHP (ZHP) – zasady planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz narzędzia do planowania działań wychowawczych w ZHP. MODEL „DESIGN FOR CHANGE” JAKO NARZĘDZIE PROJEKTOWE W REALIZACJI SŁUŻBY – czyli jak zacząć, gdzie szukać inspiracji i wsparcia do realizacji służby. Ukazano doświadczenia duńskich organizacji skautowych, które wdrożyły z sukcesem metodologię Design for Change. SŁUŻBA JAKO NARZĘDZIE W PRACY METODYCZNEJ JEDNOSTKI HARCERSKIEJ (ZHP) – jak zrobić, by służba była podstawowym elementem pracy metodycznej w każdej jednostce harcerskiej. Jak metodą projektową znaleźć, zaplanować, przygotować, przeprowadzić i podsumować służbę, dzięki której zmienia świat na lepszy!

Opinia uczestniczki szkolenia:

Wiedza prowadzącej z APS była imponująca. Jej własne doświadczenia w organizacji harcerskiej i przytaczane przykłady od razu pomogły w ugruntowaniu zdobytej wiedzy. Energia instruktorów ZHP mówiących o służbie była budująca i zachwyciła mnie.

SYSTEM INSTRUMENTÓW METODYCZNYCH (JESIEŃ 2019 I JESIEŃ/ZIMA 2021)

PSYCHOLOGIA UCZENIA SIĘ (APS) – nabycie wiedzy na temat rodzajów uczenia się i czynników determinujących jego skuteczność. Została podjęta problematyka funkcjonowania pamięci człowieka, zwłaszcza w aspekcie stosowanym.

PSYCHOLOGIA ROZWOJOWA DZIECI I MŁODZIEŻY W WIEKU 7–21 LAT (APS) – prawidłowości rozwoju dzieci i młodzieży związane z rozwojem fizycznym i motorycznym, społecznym, emocjonalnym, intelektualnym oraz zmianami, jakie dokonują się w osobowości i sferze ich seksualności. PSYCHOLOGIA WYCHOWAWCZA (APS) – podstawowe mechanizmy i instrumenty socjalizacji, umożliwiające kształtowanie postaw i zachowań pożądaných ze społecznego i osobowego punktu widzenia, a także metody i style wychowania, konsekwencje psychologiczne doświadczania kar fizycznych i kontroli psychologicznej.

W roku 2019 przez 24 godziny instruktorzy ZHP analizowali zgodność ówczesnej jeszcze propozycji SIM z wiedzą specjalistyczną poznaną w HARP i praktyczne jej zastosowanie w propozycji SIM. Pod koniec roku 2021 uczestnicy modułu „SIM LevelUp” przez 16 godzin „zatopią się” we wszystkie elementy SIM, a ponadto będą na warsztacie „HSW w praktyce” dowiedzą się, jak zgodnie z SIM zaplanować pracę gromady/drużyny.

Opinia uczestnika szkolenia z 2019 r.:

Bardzo dobre szkolenie, doświadczona kadra, miła atmosfera, otwartość, komunikatywność. Szkolenie, które podnosi nasze umiejętności, rozwija kreatywność, podnosi kwalifikacje nie tylko harcerskie. Wszak uczymy się całe życie, a nabyta wiedza zapożycuje w przyszłości.

* * *

Uczestnictwo w projekcie Harcerskiej Akademii Rozwoju Pedagogicznego umożliwiło kadrze ZHP kształtowanie kompetencji interpersonalnych, kognitywnych, wychowawczych czy samoorganizacyjnych, które są ważne i wykorzystywane w działaniach harcerskich, a jednocześnie są kluczowe dla poszerzania kompetencji zawodowych. Osoby kończące szkolenie w ramach każdego modułu otrzymywały certyfikaty z Akademii Pedagogiki Specjalnej z poświadczeniem godzinowym i zakresem wiedzy i umiejętności zdobytej podczas HARP.

Projekt stworzył przestrzeń do dokonania wglądu w proces wychowawczy i pracę z ludźmi, a także umożliwił uczestnikom przyjrzenie się własnej postawie instruktorskiej oraz dokonanie autoanalizy. Pokazał, jak wspierać we wszechstronnym rozwoju naszych wychowanków oraz jak działać z kadrami ZHP w sposób konstruktywny. Dał niepowtarzalną okazję do wymiany myśli i konfrontowania „utartych” schematów działania dzięki konsultacjom z profesjonalistami, operującymi najnowszą wiedzę z zakresu psychologii i pedagogiki. Tak o HARP mówi uczestniczka drugiej edycji modułu „Praca z kadrami LevelUp”:

Zachwyca mnie sama idea HARP, czyli pewnego unaukowania harcerstwa, byśmy mieli mocne podstawy teoretyczne, oparte na badaniach naukowych w obszarze psychologii i pedagogiki, a nie tylko na intuicji. Uważam, że jako organizacja bardzo tego potrzebujemy. Cieszę się, że w ZHP zaczynamy korzystać z ogromnego dorobku nauki i że jest to dostępne dla każdej zainteresowanej instruktorki i instruktora. To dla mnie bardzo ważne, ponieważ wierzę w to, że stosowanie wiedzy naukowej sprzyja rozwojowi zarówno jednostek, jak i społeczeństw.

Swoistym celem koordynatorów HARP, który towarzyszył realizacji projektu od samego początku, było wyczerpanie uczestników na własne potrzeby i zadbanie o nie w sposób konstruktywny, w tym nauka pełniejszego patrzenia na siebie i na drugiego człowieka. Czy w jakimś obszarze projekt spotkał się z powszechnym niezadowolaniem HARPowiczów? Tak – był to brak możliwości uczestniczenia w więcej niż jednym module HARP (do czego obliowały nas warunki projektu). I rzeczywiście widzę w tym „dramat” pojedynczego instruktora, ale jednocześnie mam świadomość, że dawało to szansę uczestnictwa w projekcie większej liczby kadry ZHP.

Z opinii wielu uczestników HARP, które przytoczyliśmy na zakończenie każdego z modułów, wynikało, że udział w projekcie zbudował ich na nowo jako świadomych instruktorów ZHP.

Życzę naszej organizacji więcej takich głęboko poszerzających świadomość projektów!

HM. AGATA ERHARDT-WOJCIECHOWSKA

KOORDYNATORKA MERYTORYCZNA HARP
KIEROWNICZKA WYDZIAŁU
INSPIRACJI I PORADNICTWA GK ZHP

DECYZJA PRZEWODNICZĄCEGO ZHP NR 78/2021
Z DNIA 8 LISTOPADA 2021 R.
W SPRAWIE ZMIANY TERMINU XLII ZJAZDU ZHP

Działając na podstawie § 64 ust. 4 Statutu ZHP, mając na uwadze treść: Uchwały nr 62/XL Rady Naczelnej ZHP z dnia 13 grudnia 2020 r. w sprawie wniosku o zwołanie zjazdu zwykłego ZHP, Uchwały nr 78/XL Rady Naczelnej ZHP z dnia 18 maja 2021 r. Ordynacja wyborcza ZHP, Decyzji Przewodniczącego ZHP nr 69/2021 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie zwołania XLII Zjazdu ZHP oraz art. 10 ust. 1f ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach:

1. Zmieniam pkt 1 Decyzji Przewodniczącego ZHP nr 69/2021 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie zwołania XLII Zjazdu ZHP w ten sposób, iż ustalam termin XLII Zjazdu ZHP na 19–22 maja 2022 r. z miejscem obrad w Warszawie.
2. Wskazuję, że terminy określone w pkt. 40, 44, 45 i 46 Uchwały nr 78/XL Rady Naczelnej ZHP z dnia 18 maja 2021 r. Ordynacja wyborcza ZHP liczone będą od terminu określonego w pkt. 1 niniejszej Decyzji.
3. Zadanie programowego przygotowania XLII Zjazdu ZHP w terminie, o którym mowa w pkt. 1, w tym przede wszystkim przygotowanie porządku i regulaminu obrad, sposobu prowadzenia dyskusji programowej wraz z тезami do niej zarówno przed, jak i w czasie Zjazdu, jak również programowego przygotowania przedzjazdowych zbiórek z delegatami, zakresu materiałów merytorycznych dla delegatów itp., powierzam Zespołowi Programowemu Zjazdu powołanemu Decyzją Przewodniczącego ZHP nr 74/2021 z dnia 6 października 2021 r.
4. Zadanie organizacyjnego przygotowania XLII Zjazdu ZHP, w tym przede wszystkim przygotowanie techniczne i organizacyjne Zjazdu oraz spraw organizacyjnych związanych z delegatami na XLII Zjazd ZHP, powierzam Głównej Kwaterze ZHP.

PRZEWODNICZĄCY
ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO
HM. DARIUSZ SUPEŁ

Druhny i Druhowie

Informuję, że podjąłem dzisiaj z całą świadomością potencjalnych konsekwencji decyzję o zmianie terminu 42 Zjazdu ZHP.

Podstawowymi względami, jakimi się kierowałem, jest ochrona zdrowia i życia naszych instruktorów i ich rodzin. Z uwagą śledzę komunikaty i informacje, dotyczące rozwoju sytuacji pandemicznej. Wynika z nich wyraźnie, że szczyt zachorowań przypadnie w okolicy planowanego wcześniej terminu zjazdu ZHP. Wyciągam wnioski zarówno z oficjalnych państwowych informacji, jak i tych, które pochodzą od służb medycznych czy uznanych autorytetów w zakresie walki z pandemią. Wszystkie autorytety, jak i komunikaty wskazują, że liczba zachorowań i, niestety, związanych z nimi zgonów, będzie duża. Prawdą jest, że w większości zgony dotyczą osób niezaszczepionych, ale, co trzeba mocno podkreślić, osoby zaszczepione też chorują i, co ważne, mogą transmitować chorobę na innych ludzi. Nie jesteśmy w stanie przy tak dużej liczbie zakażeń zminimalizować niebezpieczeństwa podczas organizacji zjazdu w grudniu. Nawet gdyby na sali obrad udało się zapewnić w miarę bezpieczne funkcjonowanie, to przerwy w obradach, przemieszczanie się pomiędzy salami i praca w komisjach, żywienie, toalety, hotele, transport – to wszystko stanowi zbyt poważne zagrożenie. Może mielibyśmy szczęście nie zachorować, ale nie można wykluczyć tego, że zostaniemy zakażeni i przechodząc chorobę bezobjawowo, po powrocie do swoich domów, swojego środowiska pracy i działalności społecznej będziemy zarażać innych. W poczuciu odpowiedzialności za instruktorów i za organizację nie możemy podjąć takiego ryzyka.

Padają w trakcie konsultacji propozycje, aby zmienić formę zjazdu ze stacjonarnego na tryb elektro-

niczny. Jestem przekonany, że w sytuacji, w jakiej jest dziś ZHP, najbardziej potrzebna jest nam szczerza, otwarta, nastawiona na porozumienie i patrząca w przyszłość rozmowa. Taka rozmowa nie jest możliwa w formie online. Taka rozmowa wymaga spojrzenia sobie w oczy, powiedzenia obiektywnej i pokazującej różne punkty widzenia, pozbawionej w miarę możliwości emocji i wszelkich uprzedzeń prawdy, umiejętności przyjęcia krytyki tak przedstawianej, aby budowała współpracę i nie pogłębiała konfliktów. Potrzeba nam mądrego spojrzenia w przyszłość i takiego poukładania wzajemnej współpracy, aby unikać sporów kompetencyjnych. Potrzeba zasad zwiększania transparentności działań poszczególnych władz, w tym zasad dokonywania obiektywnej oceny i jawności działalności finansowej. Potrzeba nam powrotu do braterstwa i wzajemnego szacunku oraz odzyskania wiary, że każde nasze działanie jest dla dobra organizacji, a nie partykularnych interesów. Potrzeba nam odzyskania utraconych w wyniku także pandemii więzi międzyludzkich i nadszarpniętego zaufania. To jest najbardziej istotna dzisiaj potrzeba, ale tego nie da się osiągnąć za pomocą kanałów elektronicznych.

To nie jest również możliwe w świetle przepisów, które w naszej organizacji obowiązują. Ordynacja wyborcza ZHP jasno określa tryb przeprowadzania zjazdów, w tym zjazdu ZHP. Należy zwrócić uwagę, że jesteśmy w okresie wyborczym, który rozpoczął się zbiórkami wyborczymi i wyborem delegatów, a Ordynacja wyborcza nie może być zmieniana w jego trakcie. Warto też podkreślić, że zgłoszone kandydatury na funkcję Przewodniczącego i Naczelnika ZHP oraz projekty uchwał zjazdowych w okresie wyborczym są w całości aktualne.

Mam świadomość, że ta decyzja nie zadowoli wszystkich. Bardzo zależało mi na przeprowadze-

niu 42 Zjazdu ZHP w ustalonym terminie w grudniu 2021 r. Niestety, cena za spotkanie mogłaby być zbyt duża. Może nic by się nie stało, ale gdyby, to ani ja sobie, ani organizacja nigdy by mi tego nie wybaczyła.

Zaproponowany przeze mnie termin majowy zjazdu wynika z doświadczeń pandemicznych ostatnich dwóch lat. W maju wskaźniki zakażeń i zgonów znacząco maleją, a zjazd może być przeprowadzony na świeżym powietrzu, co również ogranicza ryzyko zakażenia.

Chcę jednak zaproponować, abyśmy wykorzystali czas, jaki ta decyzja nam daje, na spokojną i wspólną pracę nad przygotowaniem się do zjazdu. Zaproponuję delegatom i innym uczestnikom zjazdu cykl spotkań online, podczas których porozmawiamy i popracujemy nad ostatecznym kształtem zgłoszonych do tej pory uchwał (a zwrócę uwagę, że na tę chwilę jest ich już najwięcej w historii), na pracę nad projektem Statutu zaproponowanym przez Zespół Statutowy i propozycjami zgłoszonymi przez grupy instruktorów. Celem spotkań będzie przemyślenie różnych rozwiązań, być może połączenie niektórych propozycji, spojrzenie na nie całościowo z punktu widzenia dalszego wdrażania w organizacji i wybranie rozwiązań niezbędnych do podjęcia przez zjazd lub skierowania do prac przez inne władze. Warto również zaproponować ostateczną wersję projektu Statutu z kilkoma być może rozwiązaniami alternatywnymi. Pozwoli to zjazdowi ZHP na podejmowanie przygotowanych i przedyskutowanych wcześniej decyzji bez konieczności pracy po nocach na samym zjeździe i pod presją ograniczonego przecież czasu. Trzecim obszarem takiej swoistej „mapy drogowej” będzie rozmowa na temat problemów naszej organizacji. O tym, jakie nauki trzeba wyciągnąć z sytuacji, w której znalazł się nasz Związek, jak poukładać wzajemną współpracę, rozdzielić na nowo kompe-

tencje, jak na nowo zbudować kulturę naszej organizacji i ponaprawiać wzajemne stosunki. Musimy z zaistniałej sytuacji wyciągnąć odpowiednie wnioski, ale tak, aby budować na nich przyszłość Związku Harcerstwa Polskiego, odkładając na bok własne emocje.

Na zaproponowane wcześniej spotkania z delegatami zgłosiło się niewiele osób, zapewne z różnych powodów, w tym także z powodu zajętych innymi ważnymi sprawami terminów. Te zbiórki zostaną odwołane. Chcę natomiast wykorzystać szansę, że w terminie grudniowym wszyscy uczestnicy zjazdu mieli czas zarezerwowany na Zjazd ZHP, i zaprosić 4 grudnia 2021 r. uczestników zjazdu z głosem decydującym i doradczym, kandydatów na funkcje we władzach centralnych na spotkanie online, na którym przedstawię propozycje zaproponowanej wyżej „mapy drogowej” wraz ze sposobem organizacji spotkań, abyśmy razem mogli ustalić ostateczne szczegóły wspólnej pracy.

Druhny i Druhowie

Zapewniam wszystkich, że podjąłem tę trudną decyzję tylko i wyłącznie z troski o uczestników zjazdu i dobre imię naszej organizacji. Proszę o przyjęcie tego ze zrozumieniem i podjęcie wysiłku nad przygotowaniem się do 42 Zjazdu ZHP. Wierzę, że możemy ten czas wykorzystać dla dobra Związku Harcerstwa Polskiego.

Z harcerskim pozdrowieniem,
Czuwaj!

PRZEWODNICZĄCY
ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO
HM. DARIUSZ SUPEL

WEŹ UDZIAŁ W ŚWIATOWYM JAMBOREE SKAUTOWYM!

Niedawno Związek Harcerstwo Polskiego cieszył się z tego, że to w Polsce w 2027 r. odbędzie się 26 Światowe Jamboree Skautowe. Ale już za 2 lata będziemy mogli poczuć tę niesamowitą atmosferę towarzyszącą Jamboree podczas zlotu w Korei. Już teraz możesz dołączyć do reprezentacji ZHP na to największe wydarzenie edukacyjne i uczestniczyć w niesamowitej przygodzie!

W lipcu tego roku Główna Kwaterna ZHP powołała komendę reprezentacji ZHP na **25 Światowe Jamboree Skautowe, które odbędzie się od 1 do 12 sierpnia 2023 r. w SaeManGeum w Korei Południowej** (prowincja Jeollabuk-do na wyspie Sinsido położonej na Morzu Żółtym). Razem z hm. Anną Bróz, hm. Anną Hałatek, hm. Maciejem Szczęsnym, phm. Olgą Junkuszew, hm. Aleksandrą Kurek-Kowalską, phm. Mateuszem Dudkiem i phm. Michałem Gietko ro-

bimy wszystko, co w naszej mocy, aby ten wyjazd był nie tylko niesamowitą przygodą, ale też dawał możliwość zdobycia przez harcerzy sprawności na całe życie.

Choć Jamboree odbywa się dopiero za 2 lata, to zgłaszać można się już teraz! Planujemy, że z ZHP weźmie w nim udział 75 członkiń i członków Interational Service Team (IST), czyli pełnoletnich wolontariuszy wspierających organizację Jamboree, 30 patrolowych oraz 360 uczestników.

CO CZTERY LATA W INNEJ CZĘŚCI ŚWIATA

Światowe Jamboree Skautowe jest najważniejszym wydarzeniem tworzonym przez Światową Organizację Ruchu Skautowego (WOSM) dla młodych ludzi w wieku 14–17 lat. Uczestnicy 25 Światowego Jamboree Skautowego muszą być urodzeni pomiędzy 22 lipca

2005 r. a 31 lipca 2009 r. i być członkami krajowych organizacji skautowych. Gospodarzem Jamboree zostaje jedna z organizacji należących do WOSM. Jest to niesamowite wydarzenie, w którym jako uczestnik można wziąć udział tylko raz w życiu! Ostatnie Jamboree odbyło się w Stanach Zjednoczonych w roku 2019.

W KILKANAŚCIE DNI DOKOŁA ŚWIATA

50 000 uczestników z ponad 200 krajów świata, 6500 odwiedzających, dwa tygodnie atrakcyjnego programu edukacyjnego – to właśnie Jamboree! Podróż przez kraje, kontynenty, kultury i religie pokazuje uniwersalny wymiar skautowej idei. Podczas Jamboree skauci poznają tradycje, zwyczaje i osiągnięcia innych narodów.

Spacerując po miasteczku skautowym, można porozmawiać z naszymi braćmi skautami

z Wielkiej Brytanii, zjeść obiad ze skautami ze Stanów Zjednoczonych czy spędzić wspólne popołudnie ze skautami z Nowej Zelandii. To wyjątkowe przeżycie dla każdego harcerza i każdej harcerki!

W ciągu kilku godzin zwiedzania i rozmów młodzi ludzie zdobędą niesamowity ładunek wiedzy i pozytywnych emocji, którymi mogą dzielić się ze swoimi przyjaciółmi w zastępie i drużynie. Jamboree to nauka tolerancji, współpracy i wspólnego realizowania misji skautowej.

TEMAT PRZEWODNI JAMBOREE 2023

„Draw your dream!”, czyli „Narysuj swoje marzenie!”, to temat przewodni 25 Światowego Jamboree Skautowego. Organizatorzy chcą nim wyrazić pragnienie, aby zlot stał się dla skautów i skauetek miejscem, gdzie będą mogli rozwijać swoje marzenia. SaeManGeum zostanie przekształcone w czasie Jamboree w obszerny teren rekreacyjny, dający skautom z całego świata możliwość realizacji swoich nadziei i marzeń.

JAK DOŁĄCZYĆ DO REPREZENTACJI?

Jeśli chcesz dołączyć do reprezentacji jako IST, wejdź na stronę www.zhp.pl/jamboree2023, znajdź formularz zgłoszeniowy i wypełnij go. Przedtem

koniecznie zapoznaj się ze wszystkimi informacjami. Zgłaszać może się każdy sam – po otrzymaniu zgłoszenia napiszemy do Was prośbę o przesłanie opinii bezpośredniego przełożonego oraz osoby zajmującej się współpracą zagraniczną na poziomie chorągwi. Później podpisanie umowy i wpłata pierwszej raty oraz półtora roku wspólnych przygotowań do Jamboree.

Jeśli chcesz pojechać na Jamboree jako patrolowy i zabrać ze sobą 9 harcerek i harcerzy ze swojego środowiska, również odwiedź stronę, wypełnij formularz i czekaj na dalsze informacje. Ciebie również poprosimy o wysłanie nam opinii, a następnie czeka Cię podpisanie umowy, wpłata pierwszej raty oraz zebranie patrolu i dopilnowanie, aby i ich opiekunowie podpisali umowy i wpłacili pierwszą ratę. No i później tak samo, jak w przypadku IST, czeka nas wspólne przygotowanie się do Jamboree!

Na zgłoszenia patrolowych i IST czekamy tylko do końca stycznia 2022 r.

TO NIE JEST TANI WYJAZD

Zdajemy sobie sprawę z tego, że wyjazd na Jamboree nie jest tani. Pomyślmy jednak o tym nie jako o barierze, ale jako o wyzwaniu dającym szansę np. na wzmocnienie wychowania ekonomicznego w drużynach.

Jeśli myślicie o zebraniu patrolu i pojechaniu na Jamboree, zachęcamy Was, aby dobrze zaplanować przygotowania, tak by również one były wartościowe i rozwijające.

Komenda reprezentacji przygotowuje poradnik, w którym między innymi poruszymy temat „skąd wziąć środki na wyjazd”. Premiera już niedługo!

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI?

Warto zacząć obserwować fanpage reprezentacji na Facebooku: <https://www.facebook.com/jamboreezhp>. Informacje można znaleźć także na www.zhp.pl/jamboree2023.

Skauting daje możliwość urozmaicenia i wzbogacenia programu drużyny, otworzenia harcerek i harcerzy na nowe wyzwania i nauczania ich tolerancji. Skauting to międzynarodowe zloty, wspólne obozy czy spotkania na granicach państw. To przekazywanie Beblejemskiego Światła Pokoju, życzliwe słowa przesyłane w Dniu Myśli Braterskiej, spotkania w bazach skautowych czy na internetowym czacie. **Chcesz spotkać się ze skautami i przeżyć przygodę swojego życia? Odważ się to zrobić!**

HM. MARTYNA KOWACKA
KOMENDANTKA REPREZENTACJI POLSKI
NA 25 ŚWIATOWE JAMBOREE SKAUTOWE

Wyróżnieni Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” mają pełne prawo do poczucia dobrze spełnionego obowiązku i świadomości, że ich wysiłek został zauważony i doceniony. A sam Krzyż, który mają prawo nosić na mundurze, niech będzie dla wszystkich, których spotkają w swej harcerskiej wędrówce, świadectwem, że można na nich zawsze polegać, że Związek Harcerstwa Polskiego miał i ma do nich zaufanie.

hm. Stefan Mirowski

GRA BEZINTERESOWNOŚCI

SŁÓWKILKA O WYRÓŻNIANIU, SATYSFAKCJONOWANIU I MOTYWOWANIU W ŚWIETLE UCHWAŁY RADY NACZELNEJ ZHP

System wyróżnień honorowych w ZHP jest obszernym zasobem, mieniącym się wieloma odcieniami powszechnie znanej triady: służba, braterstwo, praca nad sobą. Można z niego czerpać, kiedy chce się motywować i satysfakcjonować kadrę instruktorską w ZHP, jak również dać wyraz podziękowania Przyjaciołom Harcerstwa za ich pracę na rzecz Związku. Katalog ten postrzegany jest i traktowany niekiedy arbitralnie jako „widzimisień” przełożonych, wykorzystywany „na chybcika”, nierzadko przypadkowo lub w niezrozumiały, trudny do zaakceptowania sposób. Choćby dlatego warto skreślić kilka słów o potrzebie zmian postrzegania (i wykorzystywania) katalogu odznaczeń, odznak i oznak honorowych w ZHP. Spróbujmy odnaleźć drzemiące w nich konteksty i wspólnie spojrzeć z niedostrzeganych dotąd perspektyw.

WĄTEK AUTOBIOGRAFICZNY, CZYLI NAJJAŚNIEJ POD LATARNIĄ

Kiedy w 2009 r. wraz z gronem harcerskich przyjaciół rozpoczynałem działania zmierzające do powołania Kapituły Odznak i Odznaczeń Chorągwi Łódzkiej ZHP im. Aleksandra Kamińskiego, natrafiłem zaledwie na „nieco” przeterminowany regu-

lamin Odznaki „Za Zasługi dla Chorągwi Łódzkiej ZHP” i równie archaiczny wniosek o jej nadanie. Zrozumiałem, że czeka mnie praca, której efektem ma być nie tylko określenie zasad pracy kapituły, ale także – a może przede wszystkim – ułatwienie pracy wnioskodawcom. Dość żmudne poszukiwania dobrych praktyk i tropienie wzorców a następnie skonfrontowanie ich z koncepcjami i doświadczeniami członków kapituły zaowocowały wypracowaniem pomysłu na jej istnienie i stworzeniem niezbędnych dokumentów. W ten sposób powstał nowy regulamin odznaki, nowe formularze wniosków (dla członków ZHP oraz przyjaciół Chorągwi Łódzkiej niebędących członkami Związku), a także zasady pracy kapituły i wytyczne, krok po kroku instruuje wnioskodawców o sposobie wypełniania poszczególnych rubryk we wnioskach. Od początku szczególną wagę przykładaliśmy do właściwego sporządzania wniosków, stąd duży nacisk położyliśmy na zaznajomienie komend hufców z nowymi zasadami i wytycznymi, w których kluczowe miejsce zajmowało uzasadnienie wniosku. Dało to bardzo dobre rezultaty. Dodam tylko, że chorągwianna kapituła opiniuje nie tylko wnioski o chorągwiane wyróżnienie, ale służy pomocą kolejnym komendantom chorągwi, dokonując oceny wniosków o wyróżnienia nadawane przez Przewodniczącego ZHP i Naczelnika ZHP.

Dlatego, kiedy w 2017 r. przewodniczący ZHP hm. Dariusz Supel zaproponował mi przystąpienie do Kapituły Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” i „Medalu Wdzięczności ZHP”, wiedziałem, z czym mogę się zetknąć w pracy tej kapituły i co zrobić, by... nie zachodziła konieczność wyważania otwartych drzwi. Oprócz formularzy wniosków, zasad i wytycznych konieczne okazało się także przygotowanie regulaminów poszczególnych wyróżnień, które winny znaleźć się w projekcie uchwały, której przyjęcie jest właściwością Rady Naczelnej ZHP. Uchwały, która w sposób czytelny, usystematyzowany, uporządkowany i ujednoczony traktowałaby o wyróżnieniach ogólnozwiązkowych nadawanych przez Przewodniczącego ZHP i Naczelnika ZHP.

Członkowie kapituły, którzy byli inicjatorami opracowania projektu, dzięki przychylności Głównej Kwatery ZHP uczestniczyli w spotkaniach z Naczelniczką ZHP i członkami GK ZHP, z komendantami i skarbnikami chorągwi, a także z osobami odpowiedzialnymi w chorągwiach za pracę z kadra i szefami biur. Na podstawie obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej aktów prawnych (w szczególności ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach), nieaktualnych już, ale użytecznych uchwał (dotyczących wyróżnień honorowych) poprzednich władz naczelnych, a także własnych doświadczeń członków kapituły, jak również licznych spotkań i rozmów, powstał projekt dokumentu, który znamy już dzisiaj jako **uchwałę nr 89/XL Rady Naczelnej ZHP z dnia 16 października 2021 r. w sprawie wyróżnień honorowych w ZHP**.

ZAŁOŻENIA NOWEJ UCHWAŁY

U źródeł uchwały legły dwie zasadnicze kwestie: określenie celów samej uchwały oraz wprowadzenie i opisanie zasad funkcjonowania systemu wyróżnień honorowych w ZHP.

Jak już wspominałem, zamierzeniem projektodawców było, aby nowa uchwała była:

- czytelna – aby jej zapisy były zrozumiałe,

- usystematyzowana – aby przedstawiała wyróżnienia we właściwym im porządku,
- uporządkowana i ujednoczona – aby regulaminy poszczególnych wyróżnień były zapisane w identyczny sposób.

Zatrzymajmy się przez chwilę przy kwestiach związanych z uporządkowaniem i ujednoczeniem zapisów uchwały. Według założonej koncepcji regulamin każdego wyróżnienia jest skonstruowany w identyczny sposób i uwzględnia:

- postanowienia ogólne, w tym odwołanie do ciągłości historycznej wyróżnień honorowych obowiązujących w ZHP, a także informację o tym, kto je nadaje i ile owo wyróżnienie ma stopni (klas),
- cel ustanowienia (dla kogo),
- charakter wyróżnienia i jego przeznaczenie (kto, czym i za co może zostać uhonorowany),
- tryb przyznawania (kto i na czyj wniosek nadaje),
- opis (wygląd) wyróżnienia,
- symbolikę wyróżnienia,
- postanowienia końcowe, w tym potwierdzenie nadania, uprawnienia do wręczania, formułę stosowaną podczas aktu dekoracji, informację o wzorach.

W uchwale opisane są zasady funkcjonowania wyróżnień honorowych nadawanych przez Przewodniczącego ZHP (Harcerskie Odznaczenie Honorowe – Krzyż „Za Zasługi dla ZHP”, Harcerskie Odznaczenie Honorowe „Medal Wdzięczności ZHP”) i Naczelnika ZHP (Honorowe Wyróżnienie „Niezawodnemu Przyjacielowi”, Honorowa Odznaka Ruchu Przyjaciół Harcerstwa, List Pochwalny Naczelnika ZHP). Uchwałodawca przewiduje ponadto i umożliwia ustanawianie wyróżnień przez chorągwie, hufce, a także podstawowe jednostki organizacyjne ZHP, szczepy, związki drużyn i ruchy programowo-metodyczne.

CO NOWEGO W UCHWALE

Oprócz poruszonych powyżej zagadnień, zawartych w regulaminach poszczególnych wyróżnień

honorowych nadawanych przez Przewodniczącego ZHP i Naczelnika ZHP, w uchwale można znaleźć kilka innych nowych rozwiązań.

Uchwała wprowadza system wyróżnień honorowych w ZHP, zwany niekiedy polityką odznaczeniową (rozdz. II uchwały). System ten zasadza się na czterech zasadniczych elementach, mających zastosowanie tak w kontekście członków ZHP, jak i osób niebędących członkami Związku. Są to:

- rzetelność (obiektywne i rzeczowe przedstawianie dokonań i zasług kandydata),
- indywidualność (rozpatrywanie wniosków uwzględniające uwarunkowania życiowe – prywatne, zawodowe i harcerskie kandydata),
- terminowość (występowanie o uhonorowania we właściwym czasie, w kontekście poniesionych przez kandydata zasług),
- gradacja (objęcie zasięgiem systemu wyróżnień ogólnozwiązkowych, chorągwianych i hufcowych).

Zgodnie z regulacjami obowiązującymi w Rzeczypospolitej Polskiej uchwała wprowadza przywołaną gradację, czyli inaczej **precedencję (starszeństwo, hierarchię) ogólnozwiązkowych wyróżnień honorowych** – dla członków ZHP i osób niebędących członkami Związku (ust. 6 i ust. 19 uchwały).

Niezwykle ważnym zagadnieniem, mającym zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania nowo wprowadzonego systemu wyróżnień honorowych w ZHP, jest skojarzenie go z wewnątrzorganizacyjnymi regulacjami, tj.:

- „Systemem pracy z kadrami” (w kontekście satysfakcjonowania; ust. 18 uchwały),
- „Regulaminem spraw członkowskich” (w kontekście dokonywania oceny; ust. 19 uchwały),
- „Regulaminem mundurowym ZHP” (w kontekście sposobu noszenia wyróżnień honorowych na mundurze; ust. 7 uchwały),
- „Regulaminem musztry i ceremoniałem harcerskim” (w kontekście okoliczności wręczania wyróżnień honorowych; ust. 8 uchwały).

Zamierzeniem wnioskodawców jest spowodowanie **postrzegania systemu wyróżnień w ZHP jako ważnego procesu w pracy wychowawczej i pracy z kadrami**. W tym procesie istotną rolę pełni obserwowanie kandydata podczas wszelkich działań realizowanych w ramach służby harcerskiej, dokonywanie sprawiedliwej oceny tej służby (w tym postawy, inicjatywy i zaangażowania kandydata), a następnie podejmowanie decyzji o satysfakcjonowaniu za służbę pełnioną wzorowo i motywowaniu do dalszej służby w ZHP.

W kontekście wyróżnień nadawanych przez Przewodniczącego ZHP ważne miejsce w systemie zajmuje także **wyróżnianie adekwatne do ponoszonych zasług, mające odzwierciedlenie w kolejności wyróżnień: najpierw hufcowe, potem chorągwiane, następnie ogólnozwiązkowe**.

Istotny – w odniesieniu do harcerskich tradycji – jest również dobór okoliczności (miejsca, czasu i gremium), towarzyszących wręczeniu nadanego wyróżnienia.

Członkowie kapituły niejednokrotnie spotykali się z wątpliwościami dotyczącymi kolejności wręczania harcerskich wyróżnień honorowych oraz porządkiem wręczania wyróżnień podczas uroczystości ogólnozwiązkowych, chorągwianych i hufcowych. Dlatego w uchwale znalazły się stosowne zapisy (ust. 9 i ust. 10 uchwały), które powinny ułatwić organizację uroczystości, których elementem będzie wręczanie wyróżnień państwowych, resortowych i harcerskich.

Uchwała precyzuje także procedurę wręczania wyróżnień nadanych pośmiertnie (ust. 11 uchwały).

W związku z przywołaną powyżej adekwatnością stosowania systemu wyróżnień – w kontekście Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” – oprócz znanej już karencji między jego stopniami wprowadzono zapisy (ust. 22 uchwały), które definiują **czas, jaki musi upłynąć po zdobyciu stopnia instruktorskiego, aby być wyróżnionym określonym stopniem Krzyża**.

W uchwale znalazły się także zapisy umożliwiające Przewodniczącemu ZHP nadanie „Medalu Wdzięczności ZHP” pośmiertnie (ust. 29 pkt 2 uchwały) i zbiorowo (ust. 29 pkt 3 uchwały).

Zapisy uchwały sankcjonują wręczanie nadanej zbiorowo Honorowej Odznaki Ruchu Przyjaciół Harcerstwa w formie drewnianej tabliczki o wymiarach 10 cm x 15 cm, na której umieszczona jest inskrypcja i plakieta w kolorze srebrnym lub złotym (ust. 45 uchwały).

Uchwała zawiera ponadto pięć załączników, w których zilustrowane zostały wzory graficzne wyróżnień i potwierdzenia ich nadania. Nowością jest wzór graficzny oznaki, stanowiącej potwierdzenie wyróżnienia Listem Pochwalnym Naczelnika ZHP.

NA MARGINESIE UCHWAŁY

Zmierzając ku końcowi artykułu, w imieniu Kapituły Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” i „Medalu Wdzięczności ZHP” chciałbym zaapelować do komend chorągwi i komend hufców o:

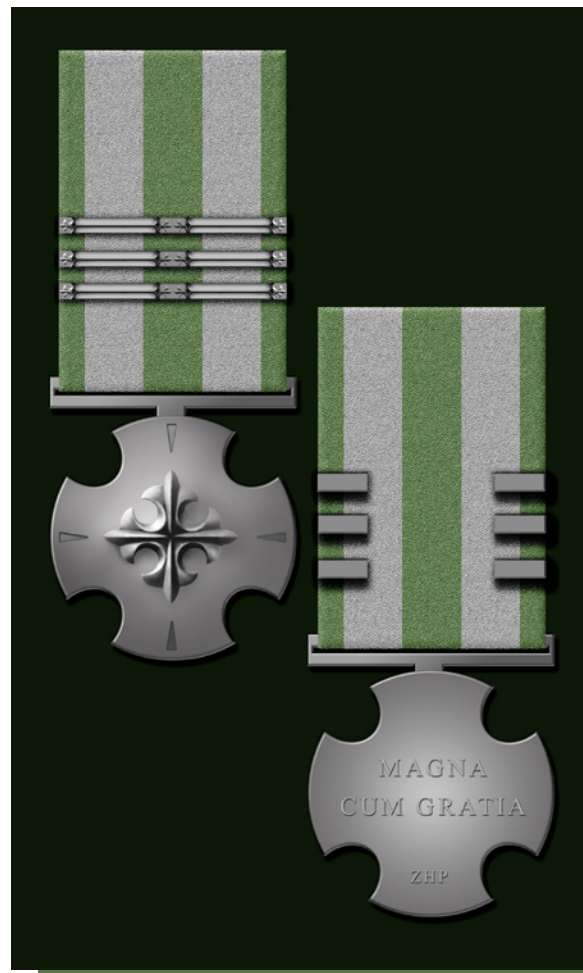
- **powoływanie kapituł (zespołów) ds. odznak i odznaczeń, które stanowiłyby wsparcie dla komendantów chorągwi/hufców**; byłoby znakomicie, gdyby to był zespół instruktorski, w którym zasiadaliby przedstawiciele różnych środowisk chorągwi, a także – koniecznie! – instruktorzy odpowiedzialni za pracę z kadrami,
- **ustanawianie i systematyczne korzystanie z własnych wyróżnień honorowych (systemu wyróżnień)**, które winny być przyznawane, zanim komendant chorągwi/hufca wystąpi o nadanie Krzyża „Za Zasługi dla ZHP”; w naszej optyce wyróżnienia hufcowe i chorągwiowe są immanentnym elementem systemu wyróżnień w ZHP.

A już tak zupełnie na koniec spieszę wyjaśnić, że termin „gra bezinteresowności” ukuł nieodżałowany hm. Stefan Mirowski w swojej gawędzie „Harcerskie odznaczenia”, do lektury której ser-

decznie zachęcam (można ją znaleźć np. tu: www.zhp.pl/kapitula/gaweda). Życzeniem inicjatorów nowej uchwały jest, aby system wyróżnień honorowych w ZHP stał się dla wyróżnianych wyrazem ukoronowania ich gry bezinteresowności – wzorowej harcerskiej pracy i niewyczerpanym źródłem motywacji do dalszej służby w ZHP, a dla wnioskodawców – istotnym elementem pracy z kadrami w ZHP.

HM. MARCIN BINASIAK

SEKRETARZ KAPITUŁY KRZYŻA „ZA ZASŁUGI DLA ZHP”
I „MEDALU WDZIĘCZNOŚCI ZHP”
CHORĄGIEW ŁÓDZKA IM. ALEKSANDRA KAMIŃSKIEGO
MARCIN.BINASIAK@ZHP.NET.PL

OKRUCHY WSPOMNIENI

W naszym hufcu kręca film. Piętnaścioro instruktorów (i byłych instruktorów) opowiada o swoim życiu, harcerskiej przygodzie, pracy zawodowej. Wszyscy starsi, większość na emeryturze, ot, seniorzy. Rzadko który z nich zechciał swoje wspomnienia przelać na papier. A każdy jest przecież częścią historii naszego Związku. Pomysł jest genialny w swej prostocie. Niech seniorzy mówią. Mamy przecież świadomość, że wcześniej lub później (raczej wcześniej) znajdują się oni na wiecznej warcie. I nic tu się zmienić nie może. W tym zacnym gronie znalazłem się i ja. Umiem pisać, ale przed kamerą także snułem swe wspomnienia.

ULICA ZAKOPIAŃSKA

Nie ta ulica, lecz uliczka, przejście między ogródkami rozdzielającymi na Saskiej Kępie ulicę Zakopiańską od Krynicznej, była przez lata dla mnie najważniejsza. Tam zamieszkałem, gdy miałem rok, tam się bawiłem, stamtąd wędrowałem do mojej podstawówki (TPD 17), która była od nas o rzut kamieniem. Naszą uliczką wędrowały do szkoły tabuny uczniów, chyba że padał deszcz – wtedy uliczka była nieprzechodnia. W podstawówce wszyscy się zapisywali do harcerstwa, był rok 1957. W „133” trafili mi się sympatyczni drużynowi. Julek niedawno się do mnie odezwał. Po 60 latach! Wypiliśmy kawę... Był oboźnym na moim pierwszym obozie w roku 1958. Tam złożyłem Przyrzeczenie Harcerskie. A uliczka? Pamiętajmy o niej. Gdy zostałem drużynowym zuchów – zawsze jakaś grupka malców przybiegała do mnie – pora już było iść na zbiórkę!

LICEUM PRUSA

Liceum mieściło się w tym samym budynku, w którym była moja podstawówka. 11 lat chodziłem tą samą drogą do szkoły. Tylko przynależ-

ność do drużyny się zmieniała – najpierw męska 133 (nie było wówczas drużyn koedukacyjnych), później owe zuchy 133 „Jerzyki” a następnie, już kilka lat po maturze, przejąłem środowisko z mojego liceum – „46”. Czas płynął. Zadano mi pytanie, dlaczego cały czas byłem w harcerstwie. Może gdyby mój komendant hufca nie wysłał mnie do Cieplić na kurs zuchowy, odszedłbym? Może gdyby nie powierzono mi kilku drużyn pod opiekę – ośrodek, który organizował samodzielną akcję letnią? Jak odchodzić, gdy od 1964 r. byłem komendantem niewielkiego zgrupowania dla setki harcerzy? A później owe „46” i kolejne funkcje – już w hufcu? Cały czas było coś do zrobienia, jak tu odchodzić z harcerstwa?

W WYDAWNICTWIE HARCERSKIM

Kończyłem polonistykę, pora było znaleźć pracę. I ta znalazła się szybko. 2 stycznia 1970 r. zostałem zatrudniony jako asystent redaktora w Wydawnictwie Harcerskim. A więc harcerstwo plus wiedza polonistyczna – można było wykorzystać dwie moje pasje. Praca ciekawa. Poprawianie cudzych tekstów, przerabianie ich na poprawną polszczyznę. Ale także nadzór merytoryczny. Bo autorzy popełniają błędy rzeczowe, a ty – redaktorze – masz je poprawić. Pamiętajmy – była to praca na papierze, poprawki robiło się długopisem, do pisania kolejnych wersji trzeba było angażować panie maszynistki. Najprzyjemniejsza była praca z dobrymi autorami – na przykład z Danutą Kaczyńską, harcerką, dziennikarką, uczestniczką powstania warszawskiego. Pracując z nią stałem się znawcą dziejów batalionu „Parasol”. A redagując Tadeusza Zimeckiego reportaż z Finlandii – specjalistą od tego kraju. Ostatnio znalazłem skromny druczek. Napisano na nim, że przyznano mi nagrodę za najlepiej opracowaną w wydawnictwie pod względem merytorycznym książkę

w roku 1980. To owa „Wyprawa po królewskiego lososia”.

ZOSTAJĘ NAUCZYCIELEM

W hufcu było różnie. Długo by pisać. Po pewnym zamieszaniu i emigracji na prawie rok do komendy chorągwi zaopiekowałem się środowiskiem, a później zostałem szczepowym 3 WDH przy Liceum im. Adama Mickiewicza. Też na mojej Saskiej Kępie. Ale rola szczepowego, który przychodzi do szkoły w godzinach popołudniowych, była niejasna. Kolejna pani woźna mogła kochać harcerzy lub nie. Mogła z klasy, z korytarza wyprosić. Aby wszystkie woźne harcerzy lubiły, postanowiłem zostać w Mickiewiczu polonistą. Dyrektorka wyraziła zgodę i zacząłem uczyć jedną klasę, czyli miałem 4 godziny zajęć w tygodniu. I od tego czasu z każdą woźną współpracowało nam się bardzo dobrze. Nie mogła przecież powiedzieć: – Panie profesorze, nie wpuszczę pana do szkoły. – W liceum Mickiewicza na części etatu przepracowałem ponad 40 lat.

ŚLUB

A właściwie dwa – cywilny w połowie stycznia 1976 r. I kościelny 29 lutego. Między nimi prowadzę zimowisko dla 200 harcerek i harcerzy starszych pod Tarnowskimi Górami. Ślub kościelny wypadł w dniu, kiedy w hufcu organizowano tradycyjny rajd hufca dla dwóch–trzech tysięcy harcerzy „Olszynka Grochowska”. Miejsce apełu końcowego koło pomnika-grobu powstańców na terenie Olszynki nie było daleko od kościoła w Marysinie Wawerskim. Zaczyna się msza – kościół pustawy. I tak gdzieś przed kazaniem, jeszcze zanim powiedzieliśmy sobie „tak”, zaczął się zapępniać. Harcerze przyszli po rajdzie, aby uczestniczyć w uroczystości druha harcistrza. Kościół był pełen.

„TRÓJKA”

Nasz szczep swymi tradycjami sięgał roku 1911. A za moich czasów rozkwitał. Byłem szczepowym kilkanaście lat. W „Trójce” im. ks. Józefa Poniatowskiego wychowało się kilkaset harcerek i harcerzy. Obozy – stałe, wędrownie (co najmniej dwa w roku), zimowiska, rajdy, wycieczki, impre-

zy, konkursy, zdobywanie stopni, prace zarobkowe! Czego u nas nie było. Były kluby przy szcziepie łącznie z własnym kołem PTTK, była piękna harcówka i magazyny. Był sprzęt, czasem dziwny, na przykład 25 par nart biegówek. Pracownia fotograficzna. I ludzie, ludzie, ludzie. Od 1981 r. staliśmy się szczeniem wyjeżdżającym na obozy skautowe (wcześniej organizowaliśmy sobie zagraniczne obozy wędrownie). Dostaliśmy sztandar i Krzyż „Za zasługi dla ZHP”. Zdobywaliśmy różne nagrody. To były czasy!

„DRUŻYNA – NA TROPIE”

W roku 1981 zacząłem systematycznie pisać do naszego harcerskiego tygodnika „Motywy”. Do mutacji dla harcerzy starszych – wkładki „Na Tropie”. Gdy trzy wkładki (dla drużynowych zuchów, harcerskich i starszoharcerskich) stały się odrębnym pismem – „Drużyna”, Jola Chelstowska zaproponowała mi, abym z redakcji książkowej przeszedł do redakcji pisma instruktorskiego. I w ten sposób stałem się dziennikarzem. Moim dzieckiem był miesięcznik „Drużyna – Na Tropie” – kilka lat pasjonującej przygody. Biorę do ręki stare numery – ileż tam znakomitych tekstów! W efekcie dziwnych zawirowań na początku naszej ery rodzącego się kapitalizmu pismo padło. A ja po niewielu latach zostałem naczelnym „Czuwaj”. Ale to już były całkiem inne czasy.

To nie koniec moich „filmowych” wspomnień. Bo takich okrucich mam znacznie więcej. Zostawię sobie tematy na kolejne felietony.

HM. ADAM CZETWERTYŃSKI

PS Czy takie kręcenie filmów, zbieranie wspomnień starszego pokolenia nie powinno być powszechne w naszym Związku? A może i wspomnień młodszych instruktorskich pokoleń? Coraz mniej piszemy, dokumenty naszej pracy wiszą (lub już nie wiszą) w internecie. Niech historycy za lat sto mają jakiś materiał świadczący o działalności harcerskiej kadry.

Odzież i akcesoria dla twojej drużyny

Bluzy

Polary,
kurtki,
softshelle

Koszulki,
polo

Naszywki,
plakietki

Kubki,
butelki,
termosy

Projekty
graficzne

Suwaki
do chust

Przypinki

Chusty

Smycze

Czapki

Plakaty

W drewnie

Notesy

Zainteresowany? Napisz do nas na koszulki@scouties.pl, [facebooku](#) lub [instagramie](#).

Nie znalazłeś swojego produktu? Daj znać, przygotujemy go specjalnie dla Ciebie!

Odwiedź nasz sklep internetowy

scouties.pl

facebook.com/scoutiesclothing

instagram.com/scouties.pl

TO MIEJSCE CZEKA NA TWOJĄ REKLAMĘ
REKLAMA@CZUWAJ.PL

	NASZYWKI I PLAKIETKI HARCERSKIE		
		HARCERSKIE KANGURKI I POLARY Z HAFTEM	
			KOSZULKI Z NADRUKIEM
	HARCERSKIE WARSZTATY KOSZULKOWE HAL 2019	PRACOWNIA HAFTU I NADRUKÓW DLA HARCERZY www.dzikikot.pl 601 580 312	

REDAKTOR NACZELNY:
hm. Grzegorz Catek
naczelnym@czuwaj.pl
501 GCALEK

**ZASTĘPCY
REDAKTORA NACZELNEGO:**
hm. Halina Jankowska
misia@czuwaj.pl
hm. Adam Czetwertyński
adam@czetwertynski.pl

KONTAKT Z REDAKCJĄ:
ul. Konopnickiej 6, p. 103
00-491 Warszawa
czuwaj@zhp.pl
ew. telefon: 22 33 90 759

STALI WSPÓŁPRACOWNICY:
hm. Lucyna Czechowska
hm. Rafat Klepacz
hm. Ewa Lachiewicz-Walińska
hm. Hanna Musur-Bzdak
hm. Ryszard Polaszewski
hm. Anita Regucka-Fleming
phm. Piotr Rodzoch (foto)
hm. Andrzej Sawuła

WYDAWCA:
Główna Kwatera ZHP

KONTO DO WPŁAT NA PRENUMERATĘ:
4 Żywioty sp. z o.o.
55 1140 1010 0000 5397 6800 1002

ZDJĘCIA W NUMERZE:
Piotr Rodzoch lub archiwum redakcji,
pozostałe – wg podpisów

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów oraz zmiany ich tytułów i śródtytułów. Redakcja nie płaci honorariów autorskich – wszystkie teksty i zdjęcia powstają społecznie. Nadesłanie tekstu jest równoznaczne z akceptacją powyższych zasad.

Redakcja nie odpowiada za treść reklam.

Zapraszamy na obóz nad Bałtykiem!

POBIEROWO

Letnia Baza Obozowa Hufca ZHP Konin oferuje:

- najlepsze położenie w lesie sosnowym 300 metrów od plaży!
- nowe namioty,
- pyszną kuchnię,
- bardzo dobre warunki sanitarno-bytowe,
- przystępne ceny!

NAJLEPSZE MIEJSCE NA OBÓZ DLA CIEBIE!

ZWIĄZEK
HARCERSTWA
POLSKIEGO

HUFIEC
KONIN
IM. SZARYCH SZEREGÓW

ul. Harcerska 4, 62-510 Konin
tel. 63 243-19-20, kom. 602-757-637
www.pobierowo.konin.zhp.pl
www.konin.zhp.pl konin@zhp.wlkp.pl

NAKLAD:
600 egz. (papierowy)
+ cyfrowy (dostępny na www.czuwaj.pl)

Zamawiając chusty, należy podać:

ZAMAWIAJ NA
zamowienia@4zywioly.pl

Zamówienia przyjmowane są od 10 sztuk. Liczba chust dwukolorowych musi być parzysta.
Przybliżone ceny chust to: dwukolorowa - 8,50 zł, lamówka - 10 zł, skautowa - 12 zł (ceny brutto).
Chusty z haftem i nadrukiem wyceniane są indywidualnie.